

Jyväskylän kantakaupungissa sijaitsevien tilitoimistojen odotukset vastavalmistuneen taloushallinnon tradenomin taidoista

Rebecca Lehtonen

Angeliina Riekko

Opinnäytetyö, AMK

Toukokuu, 2023

Tradenomi (AMK), Liiketalouden tutkinto-ohjelma

Lehtonen Rebecca & Riekko Angeliina

Jyväskylän kantakaupungissa sijaitsevien tilitoimistojen odotukset vastavalmistuneen taloushallinnon tradenomin taidoista

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Toukokuu 2023, 46 sivua.

Liiketalouden tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: Suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: Kyllä

Tiivistelmä

Opinnäytetyön taustalla on taloushallinnon työelämässä vallitsevat muutokset, jotka koskevat niin työtehtäviä kuin alan osaamisvaatimuksia. Taloushallinnon ala on jatkuvassa muutoksessa etenkin digitalisaation myötä. Näin ollen alalla työskentelevien tulisi tunnistaa oma osaamisensa sekä uudistaa sitä, jotta taidot vastaisivat työelämän vaatimuksia myös tulevaisuudessa. Opinnäytetyö toteutettiin toimeksiantoja Suomen Taloushallintoliitto ry:lle.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää millaisia taitoja vastavalmistuneet taloushallinnon tradenomit tarvitsevat siirtyessään työelämään. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää olisiko jotain erityistaitoja, joista olisi hyötyä työelämässä. Osaamistarpeita kartoitettiin taloushallinnon alalla työskentelevien ammattilaisten näkökulmasta.

Teoreettinen viitekehys muodostui taloushallinnosta, osaamistarpeista taloushallinnon alalla sekä osaamisesta yleisesti. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja aineistonkeruumenetelmänä käytettiin sähköistä kyselylomaketta. Tutkimukseen osallistui 16:sta taloushallinnon ammattilaista, jotka työskentelevät tilitoimistoissa Jyväskylän kantakaupungin alueella. Tutkimustuloksien analyysimenetelmänä käytettiin luokittelua, jotta saatiin esiin yleisimmin esiin nousseet vastaukset.

Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että taloushallinnon ammattilaiset odottavat vastavalmistuneelta tradenomilta erityisesti substanssiosaamista. Merkittävänä taitoina vastauksien perusteella pidettiin myös tietoteknistä osaamista, itsensä johtamisen taitoa sekä kykyä ja halua oppia uutta. Lisäksi tutkimustuloksissa usein toistui ongelmanratkaisukyky, vuorovaikutustaidot sekä kyky työskennellä stressin ja paineen alaisena.

Avainsanat (asiasanat)

Taloushallinto, osaaminen, työelämä

Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)

Lehtonen, Rebecca & Riekko, Angeliina

Expectations of accounting firms in Jyväskylä's downtown regarding the skills of the newly graduated BBA student.

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, September 2020, 46 pages.

Degree Programme in Business Administration. Bachelor's thesis.

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

The thesis is based on changes in the working life of financial administration, which concern both tasks and competence requirements in the field. The financial administration sector is constantly changing, especially with the digital platform. Therefore, those working in the sector should identify their own skills and renew them so that skills meet the requirements of working life in the future. The thesis was carried out by Suomen Taloushallintoliitto ry.

The purpose of the thesis was to find out the skills needed by recent financial traditions when moving to working life. In addition, the aim was to find out if there were any specific skills that would be useful in working life. Competence needs were identified from the perspective of professionals working in the financial management sector.

The theoretical framework consisted of financial administration, competence needs in financial management and competence in general. The thesis was carried out as a qualitative study and an electronic questionnaire was used as a data collection method. The survey involved 16 financial management professionals who worked in accounting offices in the Jyväskylä downtown. The method used to analyze the results of the studies was categorition to identify the most frequently identified responses.

The results of the study showed that financial management professionals expect a new-educated BBA's to have substance skills in particular. In addition, IT skills, self-management skills and the ability and desire to learn new things were considered important on the basis of the answers. In addition, research results often repeated problem-solving capacity, interaction skills and the ability to work under stress and pressure.

Keywords/tags (subjects)

Financial Administration, Competence, Working life

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Taloushallinto	5
2.1	Yleistä taloushallinnosta	5
2.2	Taloushallinnon alan työtehtävät	6
2.3	Talousjohtamisen merkitys taloushallinnon alalla.....	7
2.4	Taloushallinto nykypäivänä ja tulevaisuudessa	9
3	Taloushallinnon tradenomin osaaminen	11
3.1	Osaamisen määritelmä	11
3.2	Taloushallinnon alan osaaminen ja osaamistarpeet tulevaisuudessa	14
4	Tutkimuksen toteutus	17
4.1	Tutkimusmenetelmät.....	17
	Aineistonkeruu- ja analyysimenetelmät	18
4.2	Tietoperustan tiedonhaku.....	19
5	Tutkimuksen tulokset	19
5.1	Osaamisen eri osa-alueiden merkitys taloushallinnon ammattilaisten näkökulmasta ..	21
5.2	Taloushallinnon ammattilaisten vastaukset avoimiin kysymyksiin	25
6	Johtopäätökset	26
7	Pohdinta	28
7.1	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	29
7.2	Jatkotutkimuksen kehittäminen	30
	Lähteet	31
	Liitteet	35
	Liite 1. Kyselyn saatekirje	35
	Liite 2. Toinen saatekirje	36
	Liite 3. Kyselylomake	37

Kuviot

Kuvio 1.	Taloushallinto koostuu pääkirjanpidosta, sen esiprosesseista ja raportoinneista	6
Kuvio 2.	Johtamisprosessin osa-alueet	8

Kuvio 3. Taloushallinnon digitalisoituminen: kehitys paperittomasta kirjanpidosta älykkääseen taloushallintoon	9
Kuvio 4. Osaamispyramidi.....	14
Kuvio 5. Kyselyyn vastanneiden henkilöiden työtehtävät	20
Kuvio 6. Kuinka merkittävänä vastaajat pitävät taloushallinnon taitoja taloushallinnon työtehtävissä.....	21
Kuvio 7. Kuinka merkittävänä vastaajat pitävät viestinnän- ja vuorovaikutuksen taitoja taloushallinnon työtehtävissä	22
Kuvio 8. Kuinka merkittävänä vastaajat pitävät tietoteknisiä taitoja taloushallinnon työtehtävissä	23
Kuvio 9. Muun osaamisen taidot, joita vastaajat pitävät merkittävimpinä taloushallinnon työtehtävissä.....	24

1 Johdanto

Digitalisaation myötä taloushallinnon ala on ollut vuosien ajan jatkuvassa muutoksessa ja se jatkaa vielä kehittymistä kohti täysin digitaalista ja älykästä taloushallintoa. Muutoksien myötä taloushallinnon ammattilaisten työtehtävät muuttuvat, jonka seurauksena myös osaamistarpeet ja vaatimukset ovat muutoksessa. (Lahti & Salminen 2014, 31.) Tulevaisuudessa vaaditaan monipuolista osaamista taloushallinnon työntekijöiltä, joten myös alan koulutusjärjestelmän olisi syytä reagoida muutoksiin (Toimialaraportti: Taloushallintoala polarisoituu, samalla kun alan työtehtävät monipuolistuvat 2019).

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää millaisia taitoja vastavalmistuneet taloushallinnon tradenomit tarvitsevat siirtyessään työelämään. Aihe valikoitui sen ajankohtaisuuden vuoksi, sillä viime vuosina ala on ollut muutoksessa, jonka vuoksi haluttiin kartoittaa osaamistarpeita ennen valmistumista. Opinnäytetyössä selvitettiin myös olisiko jotain erityistaitoja, joista olisi hyötyä työelämässä. Vastavalmistuneen taloushallinnon tradenomin osaamistarpeita kartoitettiin alalla työskentelevien ammattilaisten näkökulmista. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Suomen Taloushallintoliitto ry. Tutkimuksen kohderyhmäksi rajattiin Jyväskylän kantakaupungissa sijaitsevat tilitoimistot ja siellä työskentelevät taloushallinnon ammattilaiset. Kohdealue rajautui Jyväskylän kantakaupungiksi koska alueella asuu paljon alan opiskelijoita sekä siellä on paljon mahdollisia harjoittelu- sekä työpaikkoja valmistuville tradenomeille.

Opinnäytetyön tutkimusongelmaksi muodostui vastavalmistuneen taloushallinnon tradenomin osaamistarpeet taloushallinnon alalla. Tutkimusongelman pohjalta kehittyi tutkimuskysymyksiä, jotka ovat seuraavat:

- Millaisia odotuksia tilitoimistoilla on vastavalmistuneen taloushallinnon tradenomin taidoista?
- Mitä taloushallinnon taitoja pidetään tärkeimpinä työelämässä?
- Onko jollain erityistaidoilla merkitystä pärjätäkseen taloushallinnon alalla?

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Tutkimusta varten laadittiin sähköinen kyselylomake, joka luotiin Webropol-kyselytyökalulla. Sähköinen kyselylomake lähetettiin tutkimuksen kohderyhmälle sähköpostitse. Kyselylomake opinnäytetyötä varten luotiin osittain hyödyntäen Jylhän, Pernun, Wahlgrénin sekä Koskisen (2011) aiemmin toteuttaman Liiketoimintaosaaja 2020 -tutkimuksen kyselylomaketta. Sen avulla saatiin koottua tätä opinnäytetyötä koskeva kyselylomake, jonka avulla kerätyllä tiedolla pystytään vastaamaan tämän opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyö sisältää seitsemän päälukua. Teoreettinen viitekehys muodostuu kahdesta pääluvusta, luvut 2 ja 3. Luvussa kaksi keskitytään taloushallintoon, jossa käsitellään muun muassa yleisesti taloushallintoa käsitteenä, millaisia työtehtäviä alalle liittyy ja kuinka taloushallinnon ala on muuttunut vuosikymmenien saatossa. Kolmannessa luvussa puolestaan keskitytään osaamiseen, jossa käsitellään muun muassa osaamista yleisesti ja taloushallinnon näkökulmasta sekä millaisia osaamistarpeita alalla tulevaisuudessa tulee olemaan. Neljännessä luvussa käsitellään tutkimuksen toteutusta eli syvennyttään siihen millaisia tutkimusmenetelmiä, aineistonkeruu- sekä analyysimenetelmiä opinnäytetyössä on käytetty. Lisäksi neljännessä luvussa keskitytään siihen, kuinka opinnäytetyön tietoperustan tiedonhaku on toteutettu. Viidennessä opinnäytetyön luvussa esitellään tutkimuksesta saatuja tuloksia. Kuudennessa luvussa syvennyttään johtopäätöksiin, jossa tutkimuksesta saatuja tuloksia peilataan teoriaan. Viimeisessä eli seitsemännessä luvussa käydään läpi omaa pohdintaa tutkimustuloksista, tutkimuksen luotettavuutta ja uskottavuutta sekä mahdollisia ideoita tutkimuksen jatkokehittämisestä.

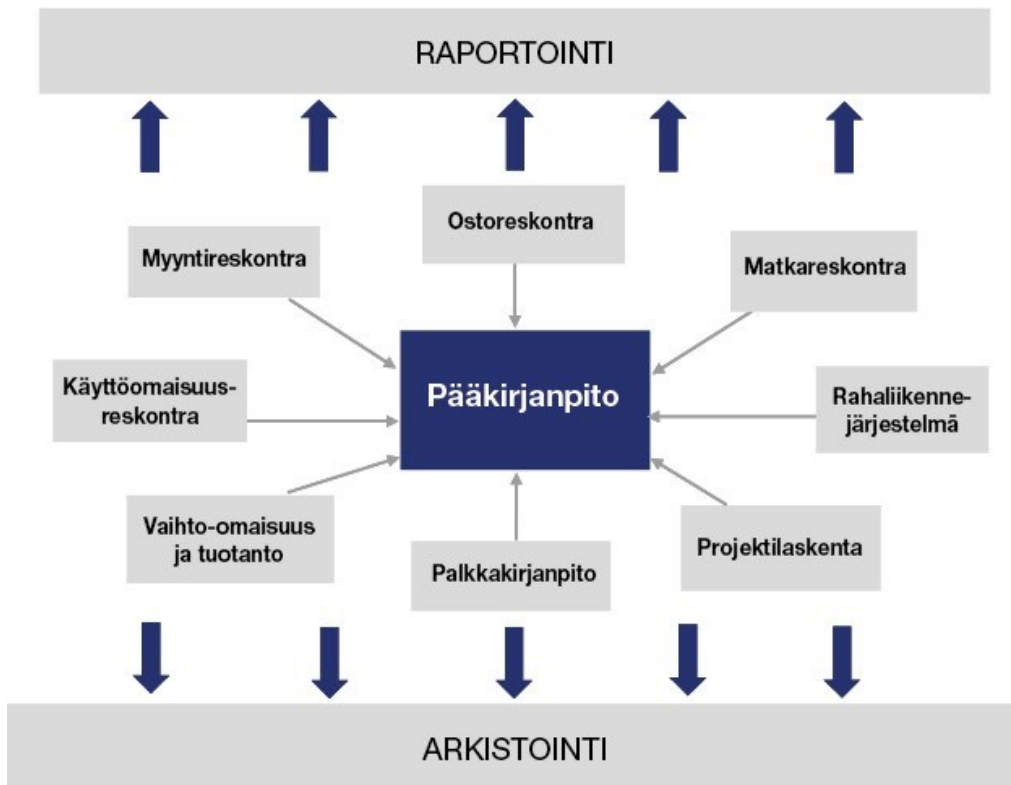
2 Taloushallinto

Tässä luvussa käsitellään taloushallintoa yleisesti muun muassa siitä millaista taloushallinnon ala on nykypäivänä ja kuinka se on muuttunut vuosien kuluessa. Lisäksi tässä luvussa käydään läpi, millaisia tehtäviä taloushallinnon alaan sisältyy ja minkälainen koulutus alalla työskentelyyn vaaditaan.

2.1 Yleistä taloushallinnosta

Taloushallinto on järjestelmä, jonka avulla yritykset seuraavat taloudellisia tapahtumia. Sidosryhmät hyötyvät järjestelmästä saaduista taloudellisista tiedoista. Taloushallinto ei ole pelkästään laskentatoimea, mutta sen sidosryhmät voidaan jakaa ulkoiseen ja sisäiseen laskentatoimeen. (Lahti & Salminen 2008, 14.) Ulkoisella laskentatoimella eli rahoituksen laskentatoimella tarkoitetaan raportointia sekä kirjanpitoa ulkoisille sidosryhmille. Ulkoisen laskentatoimen tärkeimpiä tuotoksia ovat verotuksen raportit ja tilinpäätös, jotka tulee laatia muun muassa verotukseen liittyvien lakien, kirjanpitolain sekä kirjanpitoasetusten mukaisesti. (Ulkoinen laskentatoimi - Mitä tarkoittaa ulkoinen laskentatoimi? n.d.) Sisäisellä laskentatoimella eli johdon laskentatoimella puolestaan tarkoitetaan taloudellisten laskelmien laatimista yritysten johdon sekä toiminnan ohjauksen tueksi. Näitä laskelmia laaditaan tarkastellen yrityksen tarpeita sekä näkökulmia. (Sisäinen laskentatoimi - Mitä tarkoittaa sisäinen laskentatoimi? n.d.)

Tietojärjestelmät, ihmiset, data sekä prosessit muodostavat taloushallinnon kokonaisuuden. Prosessit vaihtelevat erilaisten yritysten ja toimialojen tarpeiden mukaan. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 32, 93.) Erilaisia taloushallinnon prosesseja ovat arkistointi, kontrollit, käyttöomaisuuskirjanpito, maksuliikenne ja kassanhallinta, matka- ja kululaskuprosessi, myyntilaskuprosessi, ostolaskuprosessi, pääkirjanpito prosessi ja raportointiprosessi. (Lahti & Salminen 2008, 15–16.) Kuviossa 1 on kuvattu mistä taloushallinto koostuu.

Kuvio 1. Taloushallinto koostuu pääkirjanpidosta, sen esiprosesseista ja raportoinneista (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 95).

2.2 Taloushallinnon alan työtehtävät

Taloushallinnon alalla on mahdollista työskennellä useissa eri työtehtävissä. Työtehtäviä ovat muun muassa kirjanpito, palkanlaskenta, tilintarkastus, veroneuvonta sekä laskentatoimi. Näiden yleisimpiä työnantajia ovat esimerkiksi tilitoimistot, eri toimialojen yritykset, kunnat sekä valtio. (Taloushallinto 2022.) Työn sisältöön vaikuttaa monet eri tekijät kuten esimerkiksi se, työskennelläänkö pienessä, keskisuurissa tai suuressa yrityksessä. (Alhola 2010).

Taloushallinnon alalle pääsee työskentelemään eri koulutusasteilta. Alin vaadittu koulutus alalle on toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa suoritettu liiketoiminnan perustutkinto, josta valmistutaan merkonomiksi. Ammattikorkeakoulussa liiketalouden koulutuksen käyneet valmistuvat tradenomeiksi. Liiketalouden tradenomeilla on eri suuntautumisvaihtoehtoja kuten talousjohtaminen sekä rahoitus- ja finanssiala. Suuntautumisesta riippumatta kaikilla tradenomeilla on kuitenkin

liiketalouden laaja perusosaaminen. (Tradenomi (AMK), liiketalous.) Yliopistossa puolestaan opiskellaan kauppatieteitä, josta alemmasta korkeakoulututkinnosta valmistutaan kauppatieteiden kandidaatiksi ja ylemmstä korkeakoulututkinnosta valmistutaan kauppatieteiden maisteriksi (Kauppatieteet, kandidaatti ja maisteri (3 v + 2 v). Tradenomin ammattikorkeakouluopintojen jälkeen on mahdollista jatkokouluttautua esimerkiksi ylemmässä ammattikorkeakoulussa (YAMK) sekä maisteriohjelmissa yliopistossa. (Jatkokoulutus n.d.)

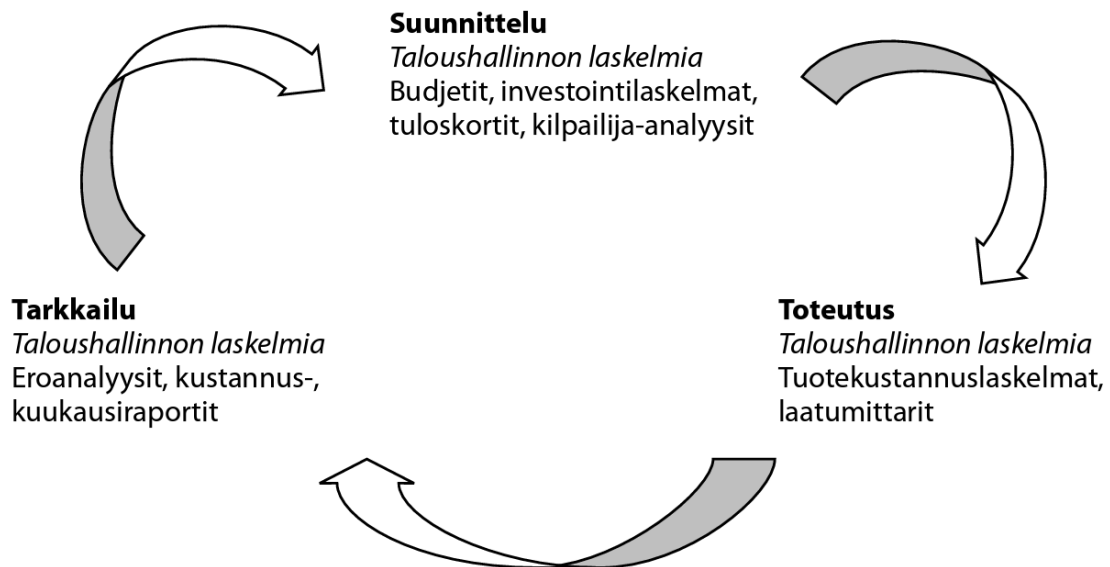
Taloushallinnon alalla on mahdollisuus suorittaa Tili-instituuttisäätiön järjestämä KLT-tutkinto eli taloushallintoalan asiantuntijatutkinto. KLT-tutkinnon pääsee suorittamaan, kun hakijalla on useamman vuoden työkokemus taloushallinnon alalta sekä riittävä koulutus. Tutkinnon suorittaminen ilmaisee korkeasta vero- ja laskentaosaamisen tasosta ja KLT-tutkinnon suoritusta pidetäänkin arvostettuna taloushallinnon alalla. (KLT-opas n.d.)

Taloushallinnon ammattilaisista erityisesti palkanlaskijoille ja kirjanpitäjille on jatkuva tarve työmarkkinoilla. Tilitoimistot tulevat tulevaisuudessa työllistämään yhä suuremman osan taloushallinnon ammattilaisista. (Taloushallinto 2022.) Muun muassa yritysten halu paneutua ydinliiketoimintaansa on saanut yhä useammat yritykset ulkoistamaan taloushallintonsa muualle, joka on yksi syy sille, miksi tilitoimistot tulevat tulevaisuudessa työllistämään suuren osan ammattilaisista (Alhola 2010). Digitalisaation ajatellaan hävittävän taloushallinnon ammattikunnan, mutta näin ei kuitenkaan ole. Digitalisaatio uudistaa taloushallinnon alaa ja sen työtehtäviä. Suomen Accountorin maa-johtaja Outi Lähteenmäki-Lindman kertoo artikkelissaan, että digitalisaation myötä tulevaisuuden taloushallinnon ammattilainen on yritysconsultti ja palveluammattilainen. (Lähteenmäki-Lindman 2015.)

2.3 Talousjohtamisen merkitys taloushallinnon alalla

Nykypäivän talousjohtamisessa ymmärretään taloushallinnon tuomien tietojen merkitys päätöksien apuna, eikä myöskään taloushallintoa enää nähdä yrityksen niin sanottuna ”pakollisena pahana”, jonka avulla tiedot vastaavat kirjanpidossa (Kuiiri 2022). Talousjohtamisessa on kyse rahasta, mikä tekee talouden toiminnan mahdolliseksi sekä johtamisesta, sillä talouden toimintaan tarvitaan myös ihmisten välistä vuorovaikutusta. Johtamisella pyritään ohjaamaan yritystä sen tavoitteita kohti. Taloudellisuus, tehokkuus sekä tuloksellisuus ovat erilaisia tavoitteita talousjohtamisessa, joiden saavuttamiseen voi johtaja vaikuttaa toimillaan. (Pellinen 2017.) Talousjohtamisen

eri tehtäviä ovat suunnittelu, toteutus sekä valvonta. Kuviossa 2 on kuvattuna johtamisprosessin eri osa-alueet ja niiden tehtävät taloushallinnossa. (Järvenpää, Länsiluoto, Partanen & Pellinen 2017, 13.)

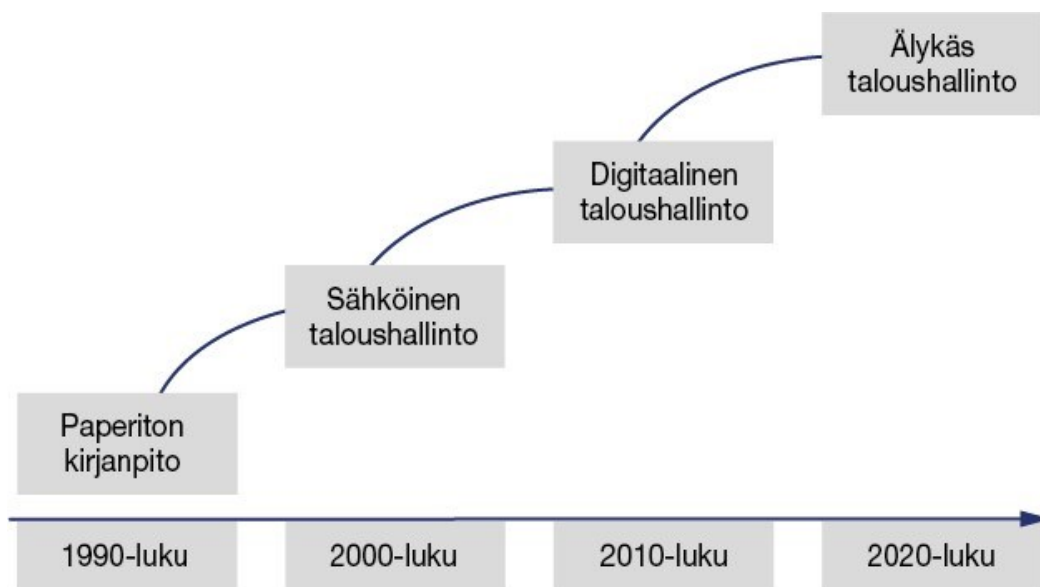

Kuvio 2. Johtamisprosessin osa-alueet (Järvenpää, Länsiluoto, Partanen & Pellinen 2017, 13).

Yrityksen johtaminen jaetaan strategiseksi, taktiseksi sekä operatiiviseksi johtamiseksi. Strateginen johtaminen on prosessi, joka koostuu strategiasta, suunnittelusta, analyyseistä sekä päätösten teosta ja sen tarkoituksena on saada strategia toteutettua. Yrityksessä laskentatoimi tukee strategista johtamista sen tuottamien taseiden, tuloslaskelmien sekä kassavirtalaskelmien avulla. Taktinen johtaminen tarkoittaa tavoitteiden tarkkailua ja niiden asettamista vuosittaisella tasolla ja sen tavoitteena on saada muutettua vuosittaiset tavoitteet konkreettisiksi. Taktisen johtamisen tärkein tehtävä onkin budjetointi. Operatiivisen johtamisen avulla tarkastellaan yrityksen johtamista ja ohjausta päivittäin. Viikkopalaverit sekä työnjohto ovat osa operatiivista johtamista. (Järvenpää, Länsiluoto, Partanen & Pellinen 2017, 15–16.)

2.4 Taloushallinto nykypäivänä ja tulevaisuudessa

Taloushallinto on jatkuvasti muuttuva ala. Se on kolmen vuosikymmen aikana muuttunut paperittomasta kirjanpidosta älykkääksi taloushallinnoksi. Näiden välissä taloushallinto on kehittynyt ensin sähköiseksi taloushallinnoksi ja sen jälkeen digitaaliseksi taloushallinnoksi. Kuviossa 3 on kuvattu taloushallinnon kehitys eri vuosikymmenien ajalta. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 14–16.)

Kuvio 3. Taloushallinnon digitalisoituminen: kehitys paperittomasta kirjanpidosta älykkääseen taloushallintoon (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 16).

1990-luvulta 2000-luvun alkuun taloushallinto oli paperittoman kirjanpidon aikaa. Paperittomalla kirjanpidolla tarkoitetaan kaiken lakisääteisen tositemateriaalin esitystä sähköisessä muodossa. Sähköinen taloushallinto tarkoittaa paperisten kirjanpidon tositteiden muuttamista jälkikäteen sähköiseen muotoon esimerkiksi skannaamalla. Digitaalinen taloushallinto on sähköistä taloushallintoa kehittyneempää. Digitaalisessa taloushallinnossa tulee kaikki sen vaiheet käsitellä täysin sähköisesti mukaan lukien sidosryhmiin liittyvät taloushallinnon tapahtumat. Lisäksi arkistointi ja tietojen tarkasteleminen tapahtuu sähköisessä muodossa. Digitaalinen taloushallinto on puoles-

taan kehittynyt älykkääksi taloushallinnoksi. Älykkäässä taloushallinnossa kaikki prosessit ovat yhdenmukaisia ja toimet sekä toiminnot toimivat automaattisesti ja korvaavat ihmisten rutiininomaiset tehtävät. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 14–17.)

Taloushallinnon sähköistyminen on hyödyttänyt yrityksiä monella tavalla. Lasku- ja muiden prosessien sähköistymisen myötä muun muassa tilitoimistot säästävät rahaa sekä ennen kaikkea aikaa, mutta myös luovat hyvän pohjan kannattavalle toiminnalle ja kannattavuuden kasvulle. Prosessien nopeutuminen lisää tilitoimistoille enemmän aikaa neuvoa sekä ohjata asiakkaitaan. Lisäksi sähköistyminen helpottaa taloushallinnon töiden hallintaa, sillä aiemmin manuaalisesti käsin tehtävät prosessit voidaan nykyään automatisoida joko osittain tai kokonaan. Automatisoitumisen ansiosta inhimillisten virheiden mahdollinen tapahtuminen myös vähenee. (Similä 2019.)

3 Taloushallinnon tradenomin osaaminen

Taloushallinnon ala on jatkuvasti muutoksessa ja tätä myötä myös osaamistarpeet muuttuvat sen mukana. Osaaminen yleisesti on hyvin laaja kokonaisuus, jonka vuoksi tässä opinnäytetyön luvussa syvennytään taloushallinnon osaamiseen, käsitellään taloushallinnon tradenomin osaamista yksilön osalta sekä millaisia osaamistarpeita alalla on tulevaisuudessa.

3.1 Osaamisen määritelmä

Osaaminen on moniselitteinen käsite, mutta perinteisesti osaaminen voidaan katsoa koostuvan taidoista, tiedoista ja kokemuksista. Määritelmän mukaan taito muodostuu ja kehittyy tekemisen myötä, tieto on perusteltua tosikäsitystä ja kokemukset ovat toimintaa, jossa yhdistyvät taidot sekä tiedot. (Tuomi & Sumkin 2012, 27). Myös Sydänmaanlakka (2017, 86) määrittelee osaamisen muodostuvan taidoista, tiedoista ja kokemuksista, mutta lisää edellä mainittujen lisäksi myös kontaktien ja asenteiden muodostavan osaamisen kokonaisuuden. Arvoilla, persoonallisuuden piirteillä, uskomuksilla sekä verkostoilla voi olla merkitystä osaamiseen. Työelämässä osaaminen voidaan jaotella ammatilliseen osaamiseen, itsensä johtamisen taitoihin sekä yleisiin työelämäntaitoihin. (Oman osaamisen tunnistaminen 2021.)

Ammatillisella eli substanssiosaamisella tarkoitetaan kokemusten ja koulutuksen kautta kertynyttä osaamista. Tämän kaltainen osaamisen oppiminen perustuu omaan ammattiin sekä työhön. Ammatillista osaamista voidaan hankkia harrastuksien, luottamustehtävien, opintojen, projektien ja työkokemuksen kautta. (Oman osaamisen tunnistaminen 2021). Hanhinen (2010, 87) viittaa väitöskirjassaan Etäpellon (1992), Pelttarin (1997) ja Vesterisen (2002) teoksiin ammatillisen osaamisen sekä ammattitaidon määritelmiin, jonka mukaan ammatillinen osaaminen merkitsee toimintakykyä, millä tavoin yksilö toimii ammatissaan, kun taas ammattitaito puolestaan tarkoittaa ammatin edellyttämien vaatimusten osaamista. Yksilötasolla osaamiselle on useita eri käsitteitä. Työtehtävien vaatimista valmiuksista voidaan käyttää käsitettä kompetenssi eli tunnetummin ammattitaito. (Viitala 2005, 113.) Viitalan (2005, 113) mukaan hyvä ammattitaito on monipuolista sekä kokonaisvaltaista osaamista ja se pitää sisällään asenteita, taitoja, tietoja sekä valmiuksia.

Osaamisesta voidaan käyttää myös ilmaisua kvalifikaatiot. Ammattitaito muodostuu erilaisista kvalifikaatioista, joita on muun muassa ammattikohtaiset kvalifikaatiot, tehtäväkohtaiset kvalifikaatiot ja yleiset kvalifikaatiot. Ammattikohtaiset kvalifikaatiot sovitetaan eri ammattialoihin. Tehtäväkohtaiset kvalifikaatiot puolestaan liitetään johonkin tiettyyn tehtävään. Yleiset kvalifikaatiot tarkoittavat samaa kuin yleiset työelämätaidot ja ne ovat sellaisia, joita voidaan soveltaa alasta ja työtehtävästä riippumatta, näihin kuuluvat muun muassa ongelmanratkaisutaidot sekä sosiaaliset taidot. (Viitala 2005, 114.) Edellä mainittujen kvalifikaatioiden lisäksi on olemassa myös innovatiivisia, normatiivisia, sosiaalisia sekä tuotannollisia kvalifikaatioita. Innovatiivisella kvalifikaatiolla tarkoitetaan työntekijän luovuutta, kykyä ratkaista entuudestaan odottamattomia ongelmia sekä kykyä kestää epävarmuutta. Normatiivisella kvalifikaatiolla puolestaan tarkoitetaan työntekijän henkilökohtaisia ominaisuuksia, kuten esimerkiksi oma-aloitteisuus, motivoituneisuus sekä uskominen omaan pystyvyyteen. Työelämässä myös epävarmuuden sekä paineen sietokyky on korostetussa asemassa. Sosiaalisten kvalifikaatioiden avulla yksilö pystyy suoriutumaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Vuorovaikutustaitojen lisäksi sosiaalisiin kvalifikaatioihin sisältyy muun muassa taito tunnistaa muiden tunnetiloja ja kyky ratkaista ristiriitoja. Tuotannollisilla kvalifikaatioilla tarkoitetaan perusvalmiuksia, kuten ammattiin liittyvää teoreettista osaamista, jolloin yksilö kykenee hoitamaan oman tehtävänsä. (Viitala 2015, 116–120.)

Aarnikoivu (2010) tuo ilmi käsitteen ”hiljainen tieto”, joka on osa ammattitaitoa. Hän määrittelee hiljaisen tiedon olevan sidottuna muun muassa henkilöiden rutiineihin, toimintaan, menettelytapoihin sekä tunteisiin, joten hiljaisen tiedon katsotaan olevan hyvin henkilökohtaista, mitä on hankala jakaa muille. Hiljainen tieto muodostuu sekä kognitiivisista että teknisistä osatekijöistä. Kognitiivisten osatekijöiden avulla henkilöt hahmottavat ja ymmärtävät ympärillä olevaa todellisuutta. Tekniset osatekijät puolestaan viittaavat tietotaitoon sekä ammattitaitoon. (Aarnikoivu 2010, 66.)

Yleiset työelämätaidot ovat taitoja, joita tarvitaan ja voidaan käyttää missä tahansa työssä tai ammatissa. Nämä taidot eivät ole sidoksissa mihinkään tiettyyn tehtävään tai toimialaan, vaan ne muuttuvat ajan myötä. (Oman osaamisen tunnistaminen 2021.) Näin ollen Nykänen ja Tynjälä (2012, 19) mainitsevatkin kommunikaatiotaidot sellaisiksi työelämätaidoiksi, jolla voi olla hyvinkin erilaiset käyttöympäristöt ammatista riippuen. Yleisiä työelämätaitoja on monia ja niitä ovat esimerkiksi johtamisen taidot, tietotekniset taidot, kielitaito, viestintä- ja vuorovaikutustaidot sekä tunneäly (Oman osaamisen tunnistaminen 2021). Aarnikoivun (2010, 39) mukaan työelämätaidot

voidaan jakaa kolmeen pääteemaan, jotka ovat seuraavat: työtehtävään liittyvä osaaminen eli ammattitaito, uranhallintaan liitettävät taidot, kuten urasuunnittelutaidot ja ammatinvalinta taidot sekä yleiset työtehtävästä riippumattomat kyvyt, valmiudet ja taidot. Kyvyt, valmiudet sekä taidot, jotka eivät ole riippuvaisia työtehtävästä voidaan vielä jakaa kahteen osa-alueeseen. Ensimmäinen osa-alue on työyhteisötaidot, jotka muodostuvat alaistaidoista sekä esimiestaidoista. Alaistaidot ovat sellaisia taitoja, jotka liittyvät toimimiseen työyhteisön jäsenenä. Esimiestaidot ovat puolestaan sellaisia, jotka liittyvät asioiden sekä ihmisten johtamiseen. Toinen osa-alue on tiedollisiin ja oppimiseen liittyvät valmiudet, taidot ja kyvyt, joiden sanotaan olevan tietynlaisia perustaitoja, joita työelämässä tarvitaan. Näihin perustaitoihin sisältyy kielitaito, kyky hallita kokonaisuuksia, oppimiskyky, teknologioiden hallinta, tiedonhankintaan, arvioimiseen ja soveltamiseen liittyvät kyvyt ja taidot sekä yleinen tieto. (Aarnikoivu 2010, 69.)

Ulkoapäin tuleva johtaminen on tarpeellista ja niin on myös sen rinnakkainen ilmiö – itsensä johtaminen. Itsensä johtamisella tarkoitetaan oman itsensä, omien ajatusten sekä omien tunteiden johtamista, lisäksi tunnistetaan oma jaksaminen ja pyritään huolehtimaan omasta hyvinvoinnista kokonaisvaltaisesti. Itsensä johtamisen taidot ovat sellaisia, joita kaikki tarvitsevat työyhteisössä olevasta asemasta tai työtehtävästä riippumatta. (Kaikki tarvitsevat itsensä johtamisen taitoja 2022.) Neck, Manz ja Houghton (2020, 8) kertovat itsensä johtamisen olevan monipuolinen prosessi, johon sisältyy tietynlaisia kognitiivisia- ja käyttäytymiseen liittyviä strategioita, jotka vaikuttavat yksilön omaan tapaan toimia ja ajatella. Itsensä johtamisessa tärkeässä asemassa on itsetuntemus, joka auttaa omien arvojen selvittämisessä ymmärtämään omia tarpeita sekä oman ajattelun toimintaa ja omien tunteiden kanssa toimintaa. (Maijala 2022.) Aarnikoivun (2010, 81) mukaan itsensä johtaminen vaatii etenkin taitoa pysähtyä ja käydä keskustelua itsensä kanssa sekä taitoa arvioida tilanteita ja toimintaa. Itsensä johtamisen myötä yksilö oivaltaa itselleen luontaisen käyttäytymistavan erilaisissa tilanteissa, mikä lisää käsitystä omista tunteista ja toiminnasta. Lisäksi yksilön henkilökohtaiset epämukavuusalueet, kehityskohteet, mukavuusalueet sekä vahvuudet tulevat itsensä johtamisen kautta käsittelyyn. (Aarnikoivu 2010, 81.)

Kuvio 4. Osaamispyramidi (Viitala 2005, 116)

Kuviossa 4. kuvataan ammattitaitoa ja sen rakentumista osaamispyramidia apuna käyttäen. Pyramidin kerroksilla kuvataan ammattitaidon erilaisia osa-alueita. Mitä ylempää pyramidia tarkastellaan, sitä enemmän osaaminen liittyy toteutettavaan työtehtävään. Mitä alempana pyramidissa tietty osaaminen on, sitä enemmän se liittyy yleisiin työelämätaitoihin eli metavalmiuksiin, ihmisenä kehittymiseen sekä persoonallisuuteen. (Viitala 2005, 116.)

3.2 Taloushallinnon alan osaaminen ja osaamistarpeet tulevaisuudessa

Muuttuva maailma muuttaa myös taloushallinnon osaamista. Jatkuva muuttuminen vaikuttaa taloushallinnon ammattilaisiin, joilta vaaditaan uusien asioiden omaksumista ja jatkuvaa asioiden opiskelua. Osaaminen ja osaamisen kehittäminen on kuitenkin hyvin yksilöllistä, jolloin uusien asioiden oppiminen vaatii yksilöllillä erilaisia tapoja, eikä osaamisen taso ole myöskään kaikilla sama. (Alhola 2020b.) Alalla on olemassa monenlaisia tehtäviä ja rooleja, jonka vuoksi tarvittava osaaminen ja taidot saattavat vaihdella paljonkin (Doyle 2021).

Automaation aika muuttaa taloushallinnon alan työtehtäviä, ja sen myötä myös osaamistarpeet ovat muutoksessa. Taloushallinnon alan ammattilaisia saatetaan joutua jatko- tai lisäkouluttamaan uuden osaamisen kartuttamiseksi. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 240,267.) Säädökset ja menetelmät kirjanpidossa, verotuksessa sekä sisäisessä laskennassa ovat tulevaisuudessakin näille perustana ja niiden osaaminen tulee olemaan avainasemassa jatkossakin. Raportoinnissa sekä ulkoisessa laskennassa puolestaan säädökset voivat muuttua nopeasti ja näin myös osaamisen tarpeet hieman muuttuvat. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 240–241.)

Kari Alholan vuonna 2020 julkaistussa blogitekstissä: ”Taloushallinnon trendit vuonna 2019” kerrotaan taloushallinnon osaamisen uudelleen määrittämisestä. Alholan (2020a) mukaan substanssi-osaamisen eli toisin sanoen ammatillisen osaamisen merkitys säilyy edelleen taloushallinnon alalla, mutta se monipuolistuu ja tiivistyy. Taloushallinnon alalla tunnistetaan myös muita välttämättömiä taitoja kuten muun muassa tiimityöskentelytaidot, vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaidot, ajanhallinta- ja johtamistaidot sekä ongelmanratkaisutaidot. Edellä mainittujen taitojen lisäksi yhdeksi taloushallinnon ammattilaisen tärkeimmäksi hallinta- tai osaamisalueeksi kerrotaan olevan liiketoiminnan ymmärtäminen. Ilman liiketoiminnan ymmärrystä taloushallinnon ammattilainen ei kykene auttamaan organisaatioita. Nykyään myös myyntitaitoja ja digitaitoja arvostetaan taloushallinnon alalla. (Alhola 2020a.) Rönn, Aalto sekä Valkealahti (2022) mainitsevat blogitekstissään välttämättöminä tulevaisuuden osaamisvaatimuksina kielitaidon, oman alan asiantuntijuuden sekä lakien tulkitsemisen taidon. Useimmat nykypäivänä käytössä olevat ohjelmistot voivat sisältää englannin kielistä sisältöä ja sanastoa. Myös asiakaspalvelussa voi joutua käyttämään vieraita kieliä, kuten englantia ja ruotsia, sillä Suomessa toimii myös vieraskielisiä yrityksiä. Hyvä kielitaito antaa enemmän mahdollisuuksia työskennellä ulkomailla ja kansainvälisissä yrityksissä.

Leveälahden, Niemisen, Nyyssölän, Suomisen ja Kotipellon (2019) toteuttamassa Osaamisrakenne 2035 -tutkimuksessa ennakoitiin tulevaisuuden osaamistarpeita toimialakohteittain. Tutkimuksesta selvisi, että eniten tulevaisuudessa merkitystään kasvattavana osaamisena pidettiin ajattelu- taitoja, itseohjautuvuutta, kokonaisuuksien hallintaa, joustavuutta sekä stressinsietokykyä. Tutkimuksessa korostettiin etenkin digitaitojen tärkeyttä ja eniten merkitystä kasvattavat digitaalisten työkalujen perusosaamien ja niiden soveltamiskyky, teknologian luova käyttötaito sekä teknisten ongelmien ratkaisutaidot. Tutkimuksen tuloksien perusteella koettiin, että digitaitojen kehittämi-

nen tulisi aloittaa viimeistään nyt kaikissa alan yrityksissä ja digitaitojen opetusta tulisi myös tapahtua työpaikoilla, jotta etenkin vanhemmat työntekijät eivät jäisi jälkeen digitaidoissa eivätkä joutuisi työttömyysuhan alle riittämättömien tietoteknisten taitojen takia. (Leveälahti ym. 2019.) Työuran aikaisen kouluttautumisen vastuu jakaantuu sekä työnantajille että työntekijöille. Työntekijöiltä ei voida vaatia pelkästään itsenäistä opiskelua, mutta myöskään yrityksiä ei ole mahdollista ulkoistaa kaikenlaista kouluttautumista. Tästä syystä molempien osapuolien täytyy osata priorisoida oppimista arjessa ja tehdä tälle tilaa kalenterista. (Mattila 2021.)

Sekä Alhola (2020a) että Kaarlejärvi (2020) ovat sitä mieltä, että automaatio ja tekoäly tulevat olemaan yhä suuremmissa osassa taloushallinnon alalla tämän vuosikymmenen aikana. Tekoälyllä ja automaatiolla toimivat ohjelmat ovat tehokkaita, mutta ne eivät kuitenkaan pysty toimimaan itsenäisesti. Ne tarvitsevat taloushallinnon osaajia niiden ylläpitoon, valvomiseen, testaamiseen, sovellusten kehittämiseen sekä niiden avulla saatujen tulosten analysoimiseen. (Blomqvist 2023.) Myös Mattilan (2021) mielestä digitalisaatio sekä automaatio ovat vain töiden nopeuttamista helpottavia työkaluja, eivätkä ne toimi yksinään. Vasta kun tietotekniikan ja ihmisten yhteistyö on oikein suunniteltu sekä toteutettu, voidaan tehdä mahdolliseksi se, että pystytään hyödyntämään molempien tekijöiden parhaita puolia (Mattila 2021). Taloushallinnon ammattilaisen tulee siis tulevaisuudessa osata työskennellä myös tekoälyä hyödyntäen.

Taloushallinnon alan osaamistarpeet ovat muuttumassa yhä enemmän automaation avulla selvitävistä rutiinitehtävistä kohti asiakaspalvelua, asiantuntijuutta sekä tiedon tulkintaa (Taloushallintoala polarisoituu, samalla kun alan työtehtävät monipuolistuvat 2019). Alholan (2020a) mielestä itsenäistä tekemistä ei nähdä enää samanlaisena hyveenä vaan nykyään taloushallinnon ammattilaiselta odotetaan aktiivista osallistumista ja oman osaamisen tarjoamista tiimissä. Myös Kaarlejärvi (2020) toteaa artikkelissaan, että muutoksien myötä taloushallinnon työ siirtyy koneen luota ihmisten parissa työskentelyyn. Sekä Alhola (2020a) että Kaarlejärvi (2020) toteavat, että taloushallinnon työn siirtyminen yhä enemmän ihmisten parissa työskentelyyn ja radikaalit työnkuvien muutokset vaativat ammattilaiselta itsensä johtamisen kykyä. Työympäristöä ja maailmaa kohtaan terve uteliaisuus auttaa ratkaisemaan uusia haasteita ja ongelmia, sietämään paineita sekä oppimaan lisää. Taloushallinnon alalla ei nykyään olla valmiita, vaan alalla ollaan jatkuvasti oppimassa uutta. (Mattila 2021.)

4 Tutkimuksen toteutus

Tässä opinnäytetyön luvussa keskitytään siinä käytettyihin tutkimusmenetelmiin, aineistonkeruumenetelmiin sekä siihen kuinka tietoperustan tiedonhaku on toteutettu. Luvussa käy myös ilmi mitä analyysimenetelmiä opinnäytetyössä on hyödynnetty, sekä opinnäytetyön luotettavuus ja siihen liittyvät tekijät.

Opinnäytetyön aiheena oli vastavalmistuneiden taloushallinnon tradenomien osaamistarpeet tilitoimistoissa. Tavoitteena oli selvittää millaisia taitoja ja osaamistarpeita vastavalmistunut taloushallinnon tradenomi tarvitsee siirtyessään työelämään tilitoimistojen näkökulmasta. Tutkimuksen kohderyhmäksi valikoitui Jyväskylän kantakaupunki ja siellä sijaitsevat tilitoimistot. Jyväskylän kantakaupungin alueella asuu paljon opiskelijoita, joten nämä kantakaupungissa sijaitsevat tilitoimistot toimivat mahdollisesti potentiaalisina harjoittelu- sekä työpaikkoina taloushallinnon tradenomeille. Opinnäytetyössä toimeksiantajana toimii Suomen Taloushallintoliitto ry.

4.1 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyö voidaan toteuttaa kvantitatiivisena eli määrällisenä tai kvalitatiivisena eli laadullisena työnä. Laadullisten ja määrällisten menetelmien tutkimusprosessit ovat hyvin erilaiset, mutta ne eivät silti ole toistensa vastakohtia eivätkä sulje toisiaan pois. Tutkimuksessa on mahdollista soveltaa molempia menetelmiä. Tämä opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen tavoitteena on kuvata, tulkita ja ymmärtää tutkittavaa ilmiötä. (Kananen (2017). Ilmiötä tutkittaessa tarkoituksena on pyrkiä sen ominaisuuksien, laadun sekä merkityksien kokonaisvaltaiseen ymmärtämiseen (Laadullinen tutkimus 2021). Kananen (2017) mukaan laadullisessa tutkimuksessa pyritään saamaan vastaus vain yhteen isoon kysymykseen: ”Mistä ilmiössä on kyse?”. Laadullinen tutkimus on menetelmä, joka tutkii yksittäisiä tapauksia ja siitä saatuja tutkimustuloksia ei voi yleistää. Tutkimus on aineistolähtöinen, sillä siihen tarvittava tieto tulee empiriasta eli käytännöstä ja siitä muodostuu teoriaa. (Kananen 2017.)

Opinnäytetyössä tutkimusstrategiana käytettiin vertailevaa tutkimusta. Vertaileva tutkimus voi perustua sekä laadullisen että määrällisen tutkimuksen aineistoihin sekä analyysimenetelmiin. (Vertaileva tutkimus 2015.) Opinnäytetyössä vertailtiin eri osaamisalueiden painotuksia taloushallinnon työtehtävissä.

Aineistonkeruu- ja analyysimenetelmät

Laadullisen tutkimuksen aineistokeruumenetelmiä ovat erilaiset haastattelut, havainnointi sekä kyselyt (Kananen 2017). Tässä opinnäytetyössä tutkimuksen aineisto kerättiin sähköisen kyselylomakkeen avulla, joka luotiin Webropol-kysely- ja raportointiohjelmalla. Sähköinen kyselylomake valikoitui aineistonkeruumenetelmäksi, sillä tutkimuskohteiden määrän takia sähköisellä lomakkeella kerättyä tietoa oli helpointa sekä nopeinta käsitellä kuin esimerkiksi haastattelulla tai kyselylomakkeen paperisella versiolla. Kyselylomake sisälsi kahdeksan kysymystä, joista viisi oli strukturoituja kysymyksiä eli kysymyksiin oli laadittu valmiit vastausvaihtoehdot ja kolme avointa kysymystä. Kyselylomake ja kysymykset muotoiltiin mahdollisimman helpoiksi ja selkeiksi, jotta jokaisen vastaajan olisi helppo vastata kyselyyn. Näin myös vastausprosentti voitaisiin saada mahdollisimman korkeaksi.

Kyselylomake lähetettiin sähköpostilla 72:lle taloushallinnon ammattilaiselle. Taloushallinnon ammattilaisten sähköpostiosoitteet löytyivät yrityshaun sekä tilitoimistojen verkkosivujen kautta. Sähköpostilla lähetetty kyselylomake ei mennyt perille viidelle henkilölle, jolloin joko yrityshaun tai tilitoimistojen verkkosivujen kautta saadut sähköpostiosoitteet eivät olleet ajan tasalla. Kokonaisuudessaan kysely saatiin lähetettyä 67:lle ammattilaiselle. Vastauksia kyselyyn kertyi yhteensä 16 kappaletta ja täten vastausprosentti kyselyllä on 24 %. Kyselylomakkeen linkki lähetettiin sähköpostitse kohderyhmälle kaksi kertaa saatekirjeiden kanssa, jotta mahdollisimman moni vastaisi kyselyyn. Saatekirjeiden tarkoituksena oli antaa kyselyyn osallistujille tietoa kyselyyn vastaamisesta, tutkimuksen tarkoituksesta sekä anonymiteetista. Tutkimustulokset tullaan esittämään seuraavassa pääluvussa "Tutkimuksen tulokset".

Opinnäytetyössä kerättyjen vastausten analyysimenetelmänä käytettiin luokittelua. Luokittelussa voidaan soveltaa sekä määrällisen että laadullisen analyysin menetelmiä. Kun analyysimenetelmänä käytetään luokittelua, halutaan ryhmitellä tutkimuksen vastauksia samankaltaisten ominaisuuksien perusteella. (Luokittelu 2015.) Opinnäytetyössä avoimien kysymyksen vastaukset luokiteltiin siten, että niistä saatiin esiin yleisimmin tulleet vastaukset. Tällä analyysimenetelmällä kyselylomakkeen vastauksia saatiin tulkittua monipuolisimmin.

4.2 Tietoperustan tiedonhaku

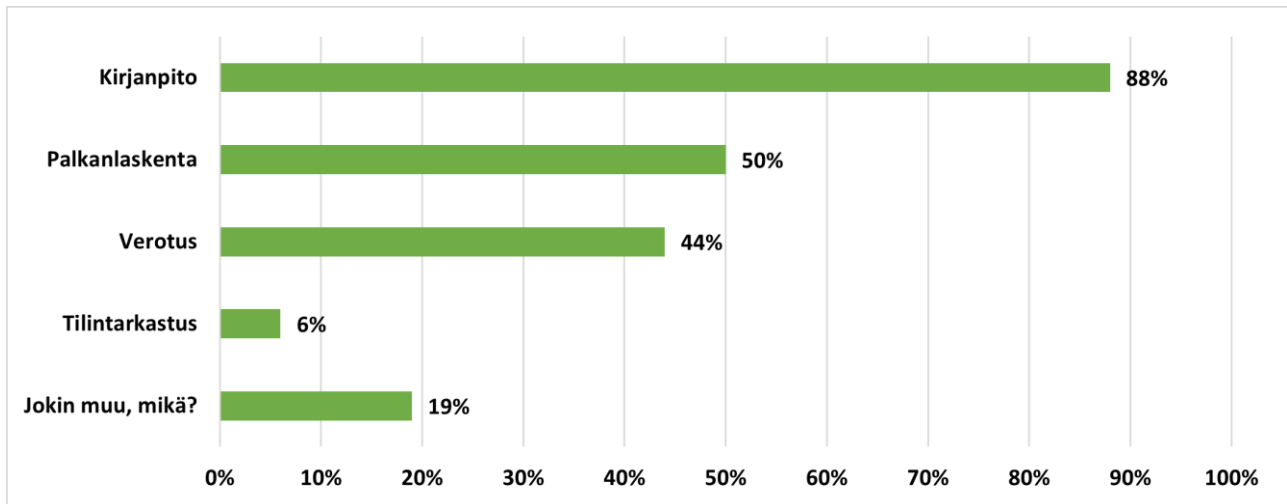
Tiedonhaun tarkoituksena oli löytää lähteitä opinnäytetyön tietoperustaa varten. Tiedonhaku aloitettiin listaamalla hakusanoja koskemaan opinnäytetyön aihetta. Yleisimmin esille tulleiksi hakusanoiksi nousivat taloushallinto, taloushallinnon osaamisvaatimukset, osaaminen, osaamisen kehittäminen, taloushallinnon työtehtävät sekä taloushallinto tulevaisuudessa. Edellä mainittujen hakusanojen englanninkielisiä termejä käytettiin myös tietoperustan tiedonhaussa. Hakusanoja on yhdistelty sekä käytetty virkkeissä eri muodoissa, jotta aiheesta saataisiin hankittua mahdollisimman kattavasti tietoperustaan liittyvää tietoa.

Tiedonhaussa hakukoneina toimivat Google sekä Google Scholar, josta pyrittiin löytämään opinnäytetyön tietoperustaan tieteellisiä artikkeleita. Tietokantoina opinnäytetyön tiedonhaussa käytettiin Finna, Janet Finna sekä Theseus -tietokantoja. Tiedonhaussa poissuljettiin teokset, jotka on julkaistu ennen 2000-lukua sekä pyrittiin hankkimaan tietoa mahdollisimman tuoreista lähteistä, jotta tieto taloushallinnon alan muutoksista olisi mahdollisimman ajankohtaista. Osaamisen suhteen tiedonhaku oli haastavampaa, sillä määritelmä on vuosien ajan pysynyt lähes samana. Tämän vuoksi oli hankalaa löytää tuoreita lähteitä. Lisäksi muuhun kuin taloushallintoon liittyvä liiketalouden osaaminen oli poissulkukriteerinä.

5 Tutkimuksen tulokset

Tässä opinnäytetyön luvussa esitellään kyselytutkimuksen tulokset. Vastausvaihtoehdot, joiden vastausprosentti oli nolla eli ne vaihtoehdot, joita ei kukaan valinnut, on jätetty osasta esitetyistä kaavioista pois selkeyden vuoksi. Luvussa 5.1 käydään läpi osaamisen eri osa-alueiden merkitystä taloushallinnon ammattilaisten näkökulmasta. Luvussa 5.2 käymme läpi avoimien kysymysten vastaukset.

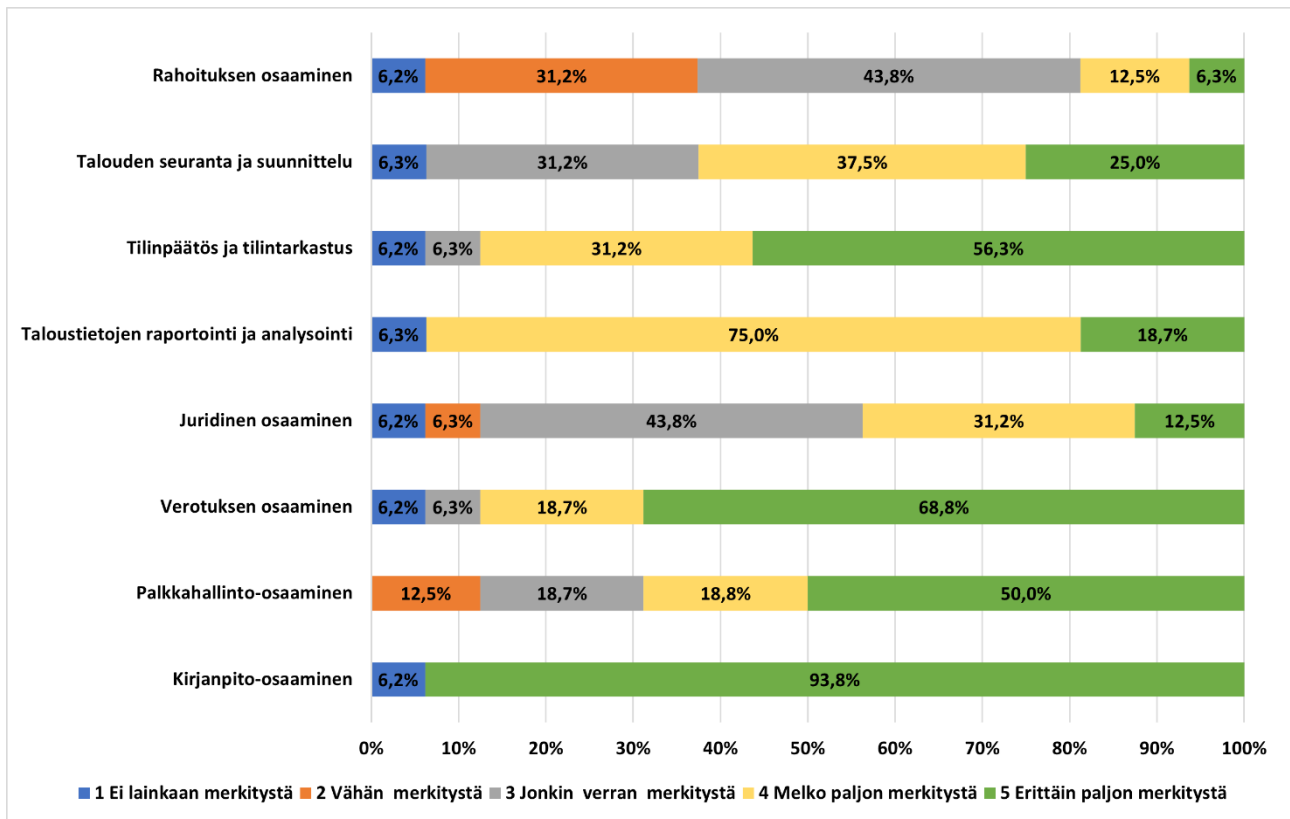
Kyselyn taustatiedot

Kuvio 5. Kyselyyn vastanneiden henkilöiden työtehtävät (n.16)

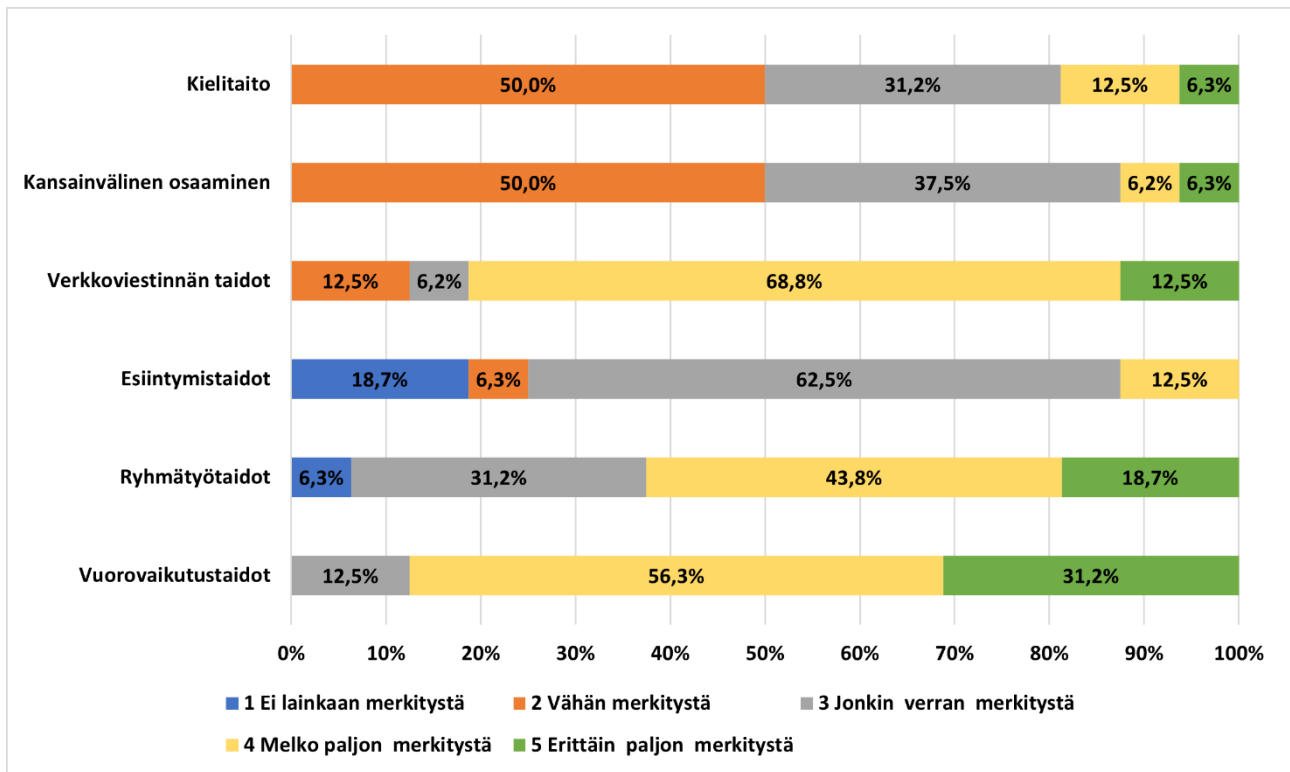
Kysely aloitettiin selvittäen siihen vastaavien henkilöiden työtehtäviä. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto, sillä taloushallinnon ammattilainen voi toimia useammassa työtehtävässä samanaikaisesti (Taloushallinto 2022). Kyselyyn vastanneista suurin osa (88 %) työskentelee kirjanpidon tehtävissä. Vastaajista puolet (50 %) työskentelee palkanlaskennassa, verotuksen parissa ja 6 % tilintarkastuksen tehtävissä. Loput 19 %, jotka valitsivat vastausvaihtoehdon "Jokin muu, mikä?" työskentelevät esihenkilönä, toiminnantarkastajana sekä taloushallinto ohjelmien parissa. (Kuvio 5.)

5.1 Osaamisen eri osa-alueiden merkitys taloushallinnon ammattilaisten näkökulmasta

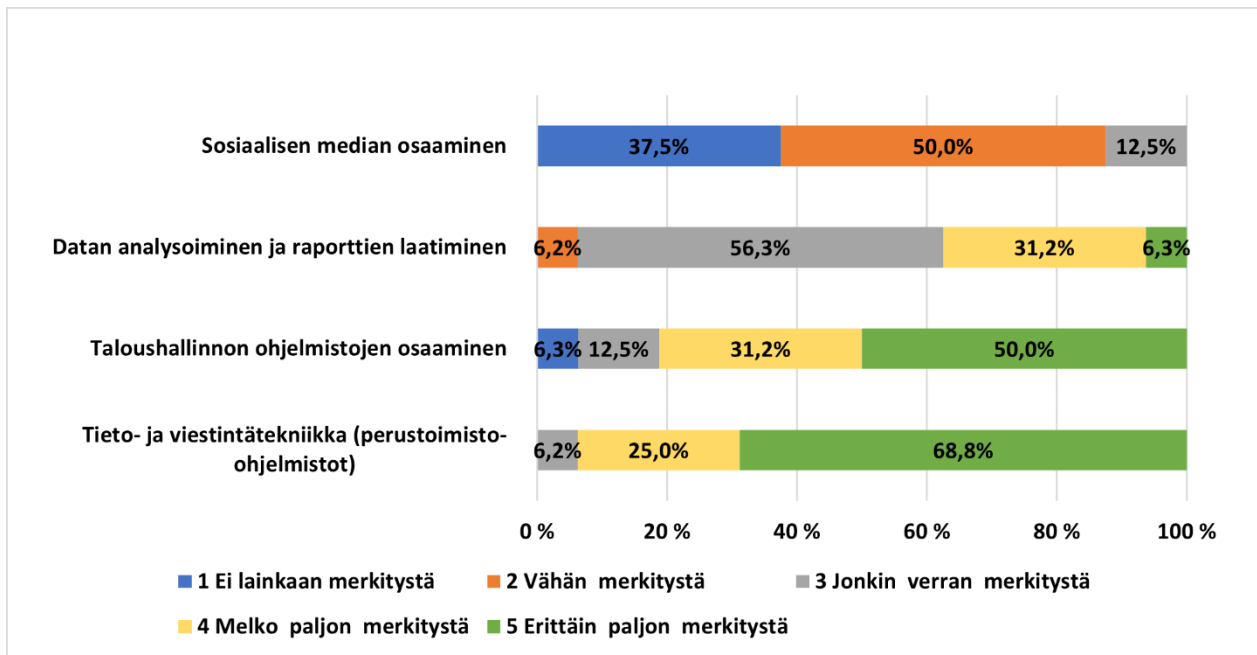
Kuvio 6. Kuinka merkittävänä vastaajat pitävät taloushallinnon taitoja taloushallinnon työtehtävissä (n:16)

Kyselylomakkeen toisella kysymyksellä haluttiin saada vastaus tutkimuskysymykseen: ”Mitä taloushallinnon taitoja pidetään tärkeimpinä työelämässä?”. Tämän kysymyksen vastausten perusteella tärkeimpinä taitoina esiin nousi kirjanpito-osaaminen (93,8 %), verotuksen osaaminen (68,8 %) sekä tilinpäätös ja tilintarkastus (56,3 %). Kokonaisuudessaan vähiten merkittävimmäksi taidoksi vastausten perusteella koettiin rahoituksen osaaminen. Yksikään vastaajista ei ollut sitä mieltä, että palkkahallinnon osaamisella ei olisi lainkaan merkitystä. (Kuvio 6.)

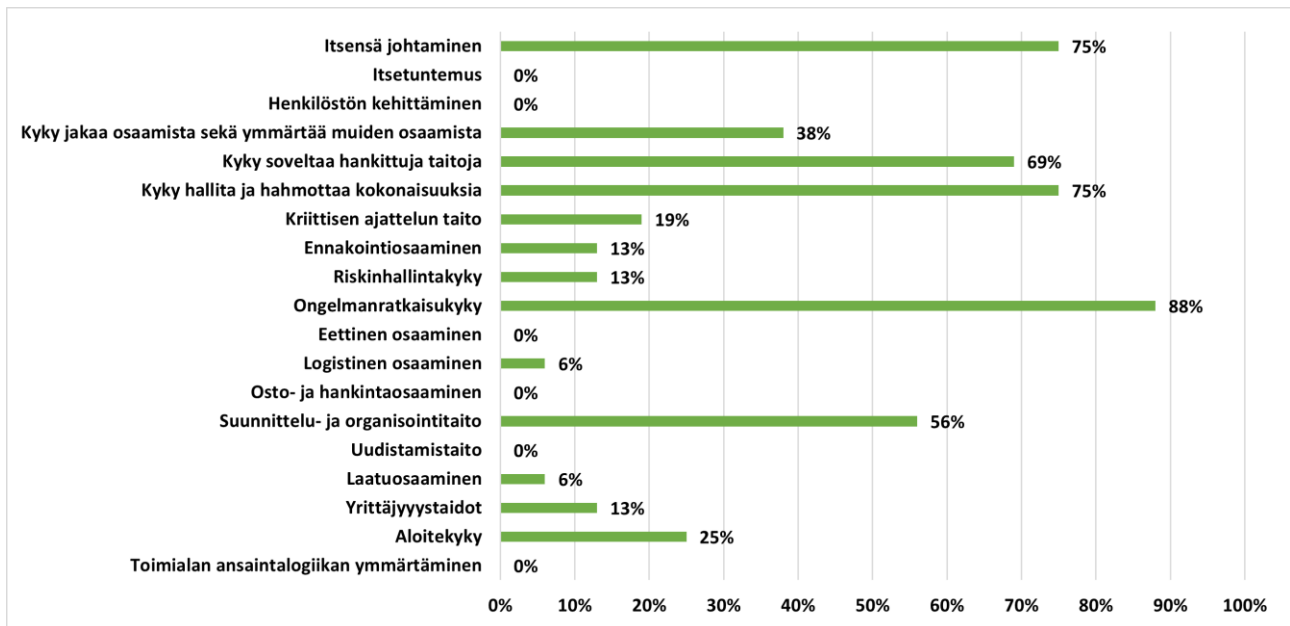
Kuvio 7. Kuinka merkittävänä vastaajat pitävät viestinnän- ja vuorovaikutuksen taitoja taloushallinnon työtehtävissä (n:16)

Viestinnän- ja vuorovaikutuksen taidoista eniten merkittävänä taitoina vastaajat pitivät vuorovaikutustaitoja (31,2 %), ryhmätyötaitoja (18,7 %) sekä verkkoviestinnän taitoja (12,5 %). Suurin osa vastaajista piti näitä taitoja myös melko paljon merkittävänä. Vastaajista iso osa (62,5 %) pitivät esiintymistaitoja vain jonkin verran merkityksellisinä eikä yksikään vastaajista ollut sitä mieltä, että näillä taidoilla olisi erittäin paljon merkitystä. Vastaajista puolet (50 %) olivat sitä mieltä, että kielitaidoilla sekä kansainvälisellä osaamisella on vain vähän merkitystä. Vastaajista 18,7 % olivat sitä mieltä, että esiintymistaidoilla ei ole lainkaan merkitystä. (Kuvio 7.)

Kuvio 8. Kuinka merkittävänä vastaajat pitävät tietoteknisiä taitoja taloushallinnon työtehtävissä (n:16)

Tietoteknisistä taidoista eniten (68,8 %) merkittävimpinä taitoina pidettiin tieto- ja viestintäteknikan taitoja. Näihin taitoihin kuuluvat toimistoissa käytettävien ohjelmistojen esimerkiksi tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentaohjelmistojen käytön osaaminen. Puolet (50 %) vastaajista pitävät myös taloushallinnossa käytettävien ohjelmistojen käytön osaamista erittäin merkittävänä. Vastaajista 37,5 % ovat sitä mieltä, ettei sosiaalisen median osaamisella ole lainkaan merkitystä taloushallinnon työtehtävissä. (Kuvio 8.)

Kuvio 9. Muun osaamisen taidot, joita vastaajat pitävät merkittävimpinä taloushallinnon työtehtävissä (n:16)

Tällä kysymyksellä haluttiin selvittää millä yleisillä työelämätaidoilla on eniten merkitystä taloushallinnon alalla. Kysymyksessä oli mahdollista valita enintään viisi vaihtoehtoa. Merkittävimmiksi taidoksi vastauksista esiin nousi ongelmanratkaisukyky (88 %), itsensä johtaminen (75 %), kyky hallita ja hahmottaa kokonaisuuksia (75 %) sekä kyky soveltaa hankittuja taitoja (69 %). Tässä kysymyksessä vähiten merkittävimpinä taitoina pidettiin itsetuntemusta, henkilöstön kehittämistä, eettistä osaamista, osto- ja hankintaosaamista, uudistamistaitoa sekä toimialan ansaintalogiikan ymmärtämistä. Kukaan vastaajista ei valinnut näitä muun osaamisen taitoja viiden tärkeimmän joukkoon, joten niiden vastusprosentti oli nolla. (Kuvio 9.)

5.2 Taloushallinnon ammattilaisten vastaukset avoimiin kysymyksiin

Opinnäytetyön kyselylomakkeeseen laadittiin kolme avointa kysymystä, joilla pyrittiin saamaan vastaus tutkimuskysymyksiin: ”Millaisia odotuksia tilitoimistoilla on vastavalmistuneen taloushallinnon tradenomin taidoista?” sekä ”Onko jollain erityistaidolla merkitystä pärjätäkseen taloushallinnon alalla?”. Avoimilla kysymyksillä haluttiin saada kattavampaa tietoa taloushallinnon ammattilaisten näkökulmasta.

Ensimmäinen avoin kysymys oli: ”Oletko käynyt jonkun lisäkoulutuksen, josta olisi ollut hyötyä jo työelämään siirtyessä?”. Kysymykseen vastaaminen oli vapaaehtoista ja siihen vastasi viisi henkilöä (n:5). Vastauksista esiin nousseita koulutuksia olivat taloushallinnon koulutus, Microsoft Office 365-koulutus, KLT-tutkintokoulutukset sekä avoimen yliopiston täydentävät opinnot. Jatkokoulutautuminen on vastaajien mielestä hyödyllistä työelämää ajatellen. Eräs vastaajista kertoi ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon hyödyistä työelämässä:

Ylempi amk-tutkinto liiketalouden alalta. Antaa hyvää oppia kriittiseen ja työelämälähtöiseen ajatteluun sekä erityisesti johtamisen opinnoista on ollut hyötyä työelämässä. Johtamisen opintojen kautta on pystynyt ymmärtämään ja analysoimaan sekä esihenkilötoimintaa että itsensä johtamista.

Toisena avoimena kysymyksenä oli: ”Millaista osaamista vastavalmistuneelta taloushallinnon tradenomilta mielestäsi odotetaan?”. Kysymykseen vastaaminen oli pakollista ja siihen vastasi kaikki 16 henkilöä (n:16). Tuloksissa eniten merkittävänä taitona korostui substanssiosaaminen. Lähes jokainen vastaaja toi ilmi, että taloushallinnon alan perusteet tulisi osata työelämään siirtyessä. Eräs vastaajista koki, että tradenomeilla ei ole riittävä osaamista alan työtehtävistä.

Tradenomit tuntuvat olevan hukassa meidän perustyöstä, en tunne koulutusta sen enempää, mutta olettaisin että korkeakoulusta tulisi esim. juuri tilitoimistoon töihin henkilö jota ei tarvitse opastaa, mutta valitettavasti se perustyön tuntemus on usein hukassa. Kuitenkin meidän alan asiantuntijan työ vaatii että osataan perusasiat, ja jos ne ovat hukassa, ei pysty kyllä kokonaisuuksia hallitsemaan. Debet/kredit pitää olla hanskassa.

Toisen avoimen kysymyksen vastauksista kävi ilmi myös se, että moni vastaajista pitää kykyä ja halua oppia uutta tärkeänä taitona. Lisäksi tietoteknisten taitojen kuten taloushallinnon ohjelmistojen käyttö olisi tärkeää hallita. Ongelmanratkaisutaidot korostuivat vastauksissa tärkeänä.

Kolmantena avoimena kysymyksenä käytettiin suoraan tutkimuskysymystä: ”Onko jollain erityis- taidolla merkitystä pärjätäkseen taloushallinnon alalla?”. Myös tämä kysymys oli kaikille vastaajille (n:16) pakollinen. Selvästi merkittävimmäksi taidoksi kyselyn vastauksista ilmeni kyky työskennellä stressin sekä paineen alla. Tärkeiksi taidoiksi mainittiin myös tarkkuus, joustavuus, vuorovaikutus- taidot sekä oma-aloitteisuus. Vastauksista nousi esiin merkittävänä taitoina myös itsensä johtami- sen taidot, joissa erityisesti korostui aikatauluttaminen sekä oman osaamisen tunnistaminen. Ku- ten toisessa kysymyksessä myös tässäkin moni vastaajista oli sitä mieltä, että jatkuvalla oppimisella sekä tietoteknisillä taidoilla on merkitystä. Eräs vastaajista kokee tietoteknisen osaa- misen ensisijaisen tärkeäksi.

Ei tarvitse osata laskea päässä yhtään mitään. Ohjelmien omaksuminen on ensisijai- sen tärkeää. Excelin tärkeyttäkin ei voi väheksyä.. :) Lyhyesti siis, tietotekninen osaaminen. Stressin sietokyky on plussaa, näin keväisin on KIIRE! :D

6 Johtopäätökset

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää taloushallinnon ammattilaisten näkökulmia vastavalmistu- neiden taloushallinnon tradenomien taidoista ja osaamistarpeista työelämään siirtyessä. Tässä opinnäytetyön luvussa analysoidaan kyselystä saatuja vastauksia sekä peilataan niitä teoriaan. Li- säksi tässä luvussa käydään myös läpi, kuinka vastaukset vastaavat tutkimusongelmaan ja tutki- muskysymyksiin. Tutkimusongelmana opinnäytetyössä oli vastavalmistuneen taloushallinnon tra- denomin osaamistarpeet taloushallinnon alalla ja tutkimuskysymykset olivat seuraavat: ”Millaisia odotuksia tiloimistoilla on vastavalmistuneen taloushallinnon tradenomin taidoista?”, ”Mitä ta- loushallinnon taitoja pidetään tärkeimpinä työelämässä?” sekä ”Onko joillain erityistaidoilla merki- tystä pärjätäkseen taloushallinnon alalla?”.

Tutkimustuloksista saatiin selville, että substanssiosaaminen korostuu selkeästi erityisen tärkeänä taitona taloushallinnon ammattilaisen mielestä. Vastavalmistuneiden tulisi osata etenkin talous- hallinnon, kirjanpidon sekä verotuksen perusteet. Alholan (2020a) mukaan substanssiosaamisen merkitys säilyy taloushallinnon alalla myös tulevaisuudessa, vaikka osaamisen tarpeet muuttuisivatkin. Vaikka palkkahallinnon osaamista ei ole mainittu tutkimustuloksissa kaikista merkittävimmäksi taidoksi tarkastellessa ensimmäistä kysymystä (Kuvio 5) sekä toista kysymystä (Kuvio 6) voidaan

huomata, että palkkahallinnon osaamisella on silti edes vähän merkitystä työtehtävästä riippumatta.

Alhola (2020a) sekä Kaarlejärvi (2020) tuovat ilmi sen, että taloushallinnon työtehtävät ovat siirtymässä yhä enemmän ihmisten parissa työskentelyyn ja tämä työnkuvien muuttuminen vaatii taloushallinnon ammattilaiselta itsensä johtamisen taitoa. Opinnäytetyön tutkimustuloksista esiin nousi merkittävänä taitona itsensä johtamisen taidot. Tästä voidaan päätellä, että itsensä johtamisen taidot tulevat korostumaan tulevaisuudessa työtehtävästä riippumatta, sillä taloushallinnon alalla työtehtävät muuttuvat kohti asiakaslähtöistä työskentelyä. Tutkimustuloksissa korostuivat myös vuorovaikutus- sekä ryhmätyötaidot. Nämä taidot tulevat korostumaan enemmän myös tulevaisuudessa itsenäisen työskentelyn rinnalla.

Digitalisaation myötä tietotekniset taidot ovat yhä suuremmassa asemassa alan työtehtävissä, sillä ammattilaisen tulisi osata käyttää taloushallinnon ohjelmistoja sekä sähköisiä työkaluja. Näiden taitojen merkitys tuli esille tutkimustuloksissa usean eri kysymyksen kohdalla. Erityisesti taloushallinnon ammattilaiset olivat sitä mieltä, että perustoimisto-ohjelmistojen sekä taloushallinnon ohjelmistojen käyttö ja niiden hyödyntäminen tulisi olla hallussa. Digitaaliset työkalut sekä automaatio on luotu nopeuttamaan työtehtäviä ja ne tarvitsevat ihmisiä toimiakseen. Tietotekniikan ja ihmisten välillä hyvin suunniteltu yhteistyö mahdollistaa molempien sujuvan työskentelyn. (Mattila 2021.)

Mattila (2021) korostaa, että taloushallinnon alalla joudutaan jatkuvasti oppimaan uutta. Tämä tuli tutkimustuloksissa esiin siten, että taloushallinnon ammattilaiset odottavat tradenomeilta kykyä ja halua oppia uutta sekä olemaan kykeneväisiä sopeutumaan alalla tapahtuviin muutoksiin. Lisäksi tutkimustuloksissa kävi ilmi, että uuden tiedon vastaanottaminen sekä sen jakaminen muiden ihmisten kanssa on merkityksellistä työelämässä. Tämä on tärkeää sen vuoksi, sillä taloushallinnon ala muuttuu jatkuvasti ja uutta osaamista tulisi kehittää muutoksien myötä.

Taloushallinnon työtehtävissä tarvitaan myös taitoja, jotka eivät ole sidottuja mihinkään tiettyyn ammattiin tai työtehtävään. Uteliaisuus työtä sekä maailmaa kohtaan auttavat uusien haasteiden ja ongelmien ratkaisussa sekä helpottaa sietämään stressiä (Mattila 2021). Tutkimuksella haluttiin

selvittää, minkälaisia erityistaitoja tarvitaan pärjätäkseen taloushallinnon alalla. Tutkimukseen vastanneiden ammattilaisten mielestä tärkeimpiä erityistaitoja ovat ongelmanratkaisukyky, tarkkuus, joustavuus sekä kyky työskennellä paineen ja stressin alla.

Yhteenvetona voidaan todeta, että taloushallinnon alan ammattilaiset odottavat vastavalmistuneelta taloushallinnon tradenomilta työelämään siirryttäessä erityisesti substanssiosaamista, jatkuvaa halua oppia uutta, tietoteknisiä taitoja sekä itsensä johtamisen kykyä.

7 Pohdinta

Opinnäytetyössä kyselytutkimuksen avulla halusimme selvittää taloushallinnon ammattilaisten odotuksia vastavalmistuneen taloushallinnon tradenomien taidoista. Kysely lähetettiin 67:lle henkilölle, joista kyselyyn osallistui 16 henkilöä. Vaikka kyselyn vastausprosentti oli vain 24 %, on se sähköiselle kyselylomakkeelle hieman tavallista korkeampi vastausprosentti. Olisimme kuitenkin toivoneet jonkin verran suurempaa vastaajamäärää, jotta tutkimuksesta olisi saanut vielä kattavamman. Uskomme melko suppean vastausmäärän johtuvan siitä, että keväisin tilitoimistoilla on hyvin kiireistä, sillä yritysten tilikausi on yleensä kalenterivuoden mittainen. Yrityksien tilinpäätös tulee laatia kolmen kuukauden sisällä tilinpäätöksen päättymisestä. Tämä alkukevään kiireisyys oli mainittu myös tutkimustuloksissa. Uskomme, että jos kyselylomakkeiden lähettäminen taloushallinnon ammattilaisille olisi ajoitettu johonkin muuhun ajankohtaan kuin alkukevääseen, olisi vastauksia mitä luultavammin kertynyt enemmän.

Perehtyessämme opinnäytetyöhön liittyvään kirjallisuuteen saimme tietynlaisen kuvan siitä, millaisia taitoja ja osaamistarpeita taloushallinnon alalla tarvitaan. Kirjallisuudesta mieleen jäi erityisesti se, että kielitaidolla on merkitystä taloushallinnon alalla. Rönn ja muut (2022) mainitsevat kielitaidon tulevaisuudessa välttämättömänä osaamisvaatimuksena. Tutkimustuloksia tarkastellessa yllätyksenä tuli se, että jopa puolet vastaajista olivat sitä mieltä, että kielitaidolla on vain vähän merkitystä taloushallinnon työtehtävissä. Vain yksi vastaajista piti kielitaitoa erittäin merkityksellisenä, ja tähän vastausvaihtoehtoon olisimme odottaneet kirjallisuuden perusteella enemmän vastauksia.

Opinnäytetyön teoriaosuutta tehdessämme, kirjallisuudessa substanssiosaamisen merkitys oli suuressa osassa, joten odotettavissa oli, että tutkimustuloksissakin korostuisi substanssiosaamisen

merkitys. Tämä nousikin esiin tutkimustuloksissa siten, että taloushallinnon ammattilaisilla on eniten odotuksia taloushallinnon tradenomien substanssiosaamisen suhteen. Ammattilaisten odotusvaatimukset voivat asettaa paineita opetuksen sisällöstä, mikä ei välttämättä kaikilta osin vastaa työelämän vaatimuksia. Tämä kävi ilmi ainakin yhden vastaajan jättämässä vastauksesta.

Tradenomit tuntuvat olevan hukassa meidän perustyöstä, en tunne koulutusta sen enempää, mutta olettaisin että korkeakoulusta tulisi esim. juuri tilitoimistoon töihin henkilö jota ei tarvitse opastaa, mutta valitettavasti se perustyön tuntemus on usein hukassa. Kuitenkin meidän alan asiantuntijan työ vaatii että osataan perusasiat, ja jos ne ovat hukassa, ei pysty kyllä kokonaisuuksia hallitsemaan. Debet/kredit pitää olla hanskassa.

Substanssiosaamisen lisäksi tietotekniset taidot korostuivat alan liittyvässä kirjallisuudessa, sillä nykypäivänä taloushallinnon ammattilainen työskentelee tietoteknisten laitteistojen sekä ohjelmien kanssa. Tutkimukseen osallistuneet henkilöt pitivät tietoteknisiä taitoja merkittävinä. Olemme sitä mieltä, että nykypäivänä tietotekniikan peruskäyttö on välttämätöntä ja sitä joutuu hyödyntämään päivittäin niin työelämässä kuin vapaa-ajalla. Alan työtehtävissä vaadittavien laitteistojen käytön osaamiseen tulisi mielestämme perehtyä jo hyvissä ajoin ennen työelämään siirtymistä. Laitteistojen kehittyminen vaatii halua ja kykyä oppia jatkuvasti uutta, jotta työntekijät pysyisivät mukana muutoksissa. Työelämässä jatkuvan oppimisen taidon merkitys korostui tutkimustuloksissa etenkin avoimien vastauksien kohdalla. Ennen tutkimuksen aloittamista emme osanneet ajatella tämän taidon merkitystä työelämän näkökulmasta. Kirjallisuuteen ja tutkimustuloksiin perehtyessämme tulimme siihen tulokseen, että tämä on mielestämme sellainen taito, jota täytyisi osata ylläpitää läpi elämän.

7.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Laadullisessa tutkimuksessa arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta sekä uskottavuutta (Tutkimuksen toteuttaminen 2021.) Tässä opinnäytetyössä luotettavuus ja uskottavuus näkyivät siten, että tutkimuksessa käytettiin sellaisia laadullisen tutkimuksen menetelmiä, joilla voitiin tutkia juuri tämän opinnäytetyön aihetta. Lisäksi nämä näkyivät kyselylomakkeessa siten, että siinä kysyttiin vain tutkimusongelman sekä tutkimuskysymyksiensä kannalta oleellisia asioita. Esimerkiksi kyselylomakkeesta jätettiin pois vastaajien henkilötietoja koskevat kysymykset, sillä ne eivät olleet oleellisia tutkimuksen kannalta. Kyselylomakkeessa kysyttiin ainoastaan vastaajien työtehtäviä, jotta pystyimme varmistamaan, että kyselyyn vastaavat henkilöt, jotka työskentelevät taloushallinnon

alalla. Tutkimuksessa eettisyys näkyi siten, että kaikkia tutkimukseen osallistuvia henkilöitä informoitiin tutkimuksen tarkoituksesta sekä vastaajien anonymiteetistä. Lisäksi eettisyyttä lisäsi se, että tutkimuksessa käytetyt lähteet olivat ajankohtaisia sekä luotettavia.

Tutkimuksen luotettavuuden kannalta haasteelliseksi koitui se, että olimme alun perin suunnitelleet lähettävämme kyselyn kaikille Jyväskylän kantakaupungissa sijaitseville tilitoimistoille. Kun lähdimme etsimään yritysten yhteystietoja yrityshaun kautta, huomasimme etteivät kaikki yhteystiedot olleet ajan tasalla tai niitä ei ollut lainkaan.

7.2 Jatkotutkimuksen kehittäminen

Tämän opinnäytetyön pohjalta voisi saada tehtyä kattavamman sekä laajemman kyselytutkimuksen, jos otantajoukko olisi suurempi. Tutkimuskohteena voisi olla esimerkiksi koko Jyväskylän ta-
lousalue tai Keski-Suomen alue, jolloin tutkittavana olisi huomattavasti enemmän tilitoimistoja. Osaamisvaatimuksia voisi tutkia sekä työntekijöiden että työnantajien näkökulmasta. Jatkotutkimuksen kehittämisen kannalta, myös toteuttamisajankohdan voisi ajoittaa esimerkiksi syksylle, jolloin tilitoimistoilla ei välttämättä olisi niin kiire kuin keväisin. Lisäksi tutkimuksen voisi mahdollisesti toteuttaa haastatteluna hieman pienemmällä otannalla, jolloin voisi ammattilaisilta saada yksityiskohtaisempia vastauksia sekä ajatuksia. Mielestämme taloushallinnon osaamisvaatimuksia tulisi tutkia säännöllisesti, sillä alan työtehtävät ja osaamistarpeet ovat jatkuvasti muutoksessa.

Lähteet

Alhola, K. 2010. Taloushallinnon kiehtova ja vaativa maailma. Tilisanomat 17.8.2010. Viitattu 28.3.2023. <https://tilisanomat.fi/talousohjaus/taloushallinnon-kiehtova-ja-vaativa-maailma>.

Alhola, K. 2020a. Taloushallinnon trendit vuonna 2019. Eduhouse Blogi. Julkaistu 19.3.2020. Viitattu 12.4.2023. <https://www.eduhouse.fi/blog/taloushallinnon-trendit-vuonna-2019>.

Alhola, K. 2020b. Vuonna 2019 taloushallinnon alalla opitaan ympärivuotisesti - onko johto heireillä? Eduhouse Blogi. Julkaistu 19.3.2020. Viitattu 12.4.2023. <https://www.eduhouse.fi/blog/vuonna-2019-taloushallinnon-alalla-opitaan-ymparivuotisesti>.

Aarnikoivu, H. 2010. Työelämä taidot. Menesty & voi hyvin. WSOYpro Oy.

Blomqvist, J. 2023. Tekoäly on taloushallinnon tukiäly. Azets. Viitattu. 12.4.2023. <https://www.azets.fi/blogi/tekoaly-taloushallinnon-tukialy/>.

Doyle, A. 2021. Important financial skills that employers value. The balance. Viitattu 13.4.2023. <https://www.thebalancemoney.com/finance-skills-list-2062397>.

Hanhinen, T. 2010. Työelämäosaaminen: Kvalifikaatioiden luokitusjärjestelmän konstruointi. Tampere: Tampereen yliopisto. Väitöskirja. Tampereen yliopisto, kasvatustieteiden laitos. Viitattu 5.4.2023. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66674/978-951-44-8290-8.pdf?sequence=>.

Jatkokoulutus. N.d. Tradenomi.fi. Viitattu 20.3.2023. <https://www.tradenomi.fi/tyoelama-ja-osaaaminen/jatkokoulutus/>.

Jylhä, R., Pernu, P., Wahlgrén, A. & Koskinen, T. 2011. Liiketoimintaosaaja 2020. Jyväskylän ammattikorkeakoulun tradenomikoulutuksen ennakointiraportti. Viitattu 24.2.2023. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/38285/JAMKRAPORTEJA182011_web.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Järvenpää, M., Länsiluoto, A., Partanen, V. & Pellinen, J. 2017. Talousohjaus ja kustannuslaskenta. E-kirja. Viitattu 19.3.2023. <https://janet.finna.fi/Record/jamk.993594334806251>, Ellibs Library.

Kaarlejärvi, S. 2020. Muutos ajaa talouspäättäjät koneen äärestä ihmisten pariin – Viisi taloushallinnon megatrendiä 2020-luvulla. Talouselämä 11.3.2020. Alma Talent. <https://www-talouselama-fi.ezproxy.jamk.fi:2443/kumppaniblogit/efima/muutos-ajaa-talouspaattajat-koneen-aaresta-ihmisten-pariin-viisi-taloushallinnon-megatrendia-2020-luvulla/b3983a03-6bab-455c-800a-c00e468577a3>.

Kaarlejärvi, S & Salminen, T. 2018. Älykäs taloushallinto – Automaation aika. Alma Talent Oy. Viitattu 6.3.2023. [https://verkkokirjahylly.almatalent.fi/teos/BADBEXDTEB#piste:t5/kohta:Sis\(\(e4\)llys](https://verkkokirjahylly.almatalent.fi/teos/BADBEXDTEB#piste:t5/kohta:Sis((e4)llys).

- Kaikki tarvitsevat itsensä johtamisen taitoja. 2022. Työturvallisuuskeskus. Viitattu 6.4.2023. <https://ttk.fi/wp-content/uploads/2022/04/Turvatuokio-Kaikki-tarvitsevat-itsensa-johtamisen-tai-toja.pdf>.
- Kananen J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 14.4.2023. Saatavilla: <https://www.booky-fi.ezproxy.jamk.fi:2443/lainaa/1118>.
- Kauppatieteet, kandidaatti ja maisteri (3 v + 2 v). N.d. Opintopolku. Viitattu 9.3.2023. <https://opintopolku.fi/konfo/fi/koulutus/1.2.246.562.13.000000000000000000001004>.
- KLT-opas. N.d. Suomen Taloushallintoliiton ry. Viitattu 17.3.2023. <https://taloushallintoliitto.fi/tietopankki/klt-opas/>.
- Kuiri, T. 2022. Savonia-artikkeli: Yrityksen talouden johtaminen, se pakollinen paha? Savonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 13.4.2023. <https://www.savonia.fi/artikkelit/savonia-artikkeli-yrityksen-talouden-johtaminen-se-pakollinen-paha/>.
- Laadullinen tutkimus. 2021. Jyväskylän yliopisto Koppa. Viitattu 14.4.2023. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>.
- Lahti, S & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. Alma Talent Oy. Viitattu 6.3.2023. <https://janet.finna.fi/Record/jamk.992443234806251>.
- Lahti, S & Salminen, T. 2008. Kohti digitaalista taloushallintoa. Sähköiset talouden prosessit käytännössä. WSOYpro Oy. Helsinki.
- Leveälahti, S., Nieminen, J., Nyyssölä, K., Suominen, V. & Kotipelto, S. 2019. Osaamisrakenne 2035. Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 2019:14. Viitattu 21.3.2023. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaamisrakenne_2035.pdf.
- Luokittelu. 2015. Jyväskylän yliopisto Koppa. Viitattu 24.4.2023. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/luokittelu>.
- Lähteenmäki-Lindman, O. 2015. Taloushallinto tarvitsee uudenlaisia osaajia. Talouselämä 28.4.2015. Viitattu 28.3.2023. <https://www.talouselama.fi/uutiset/taloushallinto-tarvitsee-uudenlaisia-osaajia/2e4d91b3-354e-3548-b697-15bf0d8d94b9>.
- Maijala, L. 2022. Itsensä johtaminen: entä jos siinä ei olisikaan kyse vain itsestä? Helsingin yliopisto. Viitattu 11.4.2023. <https://hyplus.helsinki.fi/itsensa-johtaminen-enta-ios-siina-ei-olisikaan-kyse-vain-itsesta/>.
- Mattila, V. 2021. Taloushallinnon työ ja tulevaisuus: Näkökulma numeroista laajempaan asiakasymmärrykseen. Tilisanomat 26.8.2021. Viitattu 14.4.2023. <https://tilisanomat.fi/koulutusliite/taloushallinnon-tyo-ja-tulevaisuus-nakokulma-numeroista-laajempaan-asiakasymmarrykseen>.

Neck, C., Manz, C. & Houghton, D. 2020. Self-leadership. The definitive guide to personal excellence. Second edition. SAGE Publications Inc.

Nykänen, S & Tynjälä, P. 2012. Työelämätaitojen kehittämisen mallit korkeakoulutuksessa. Aikuis-
kasvatus N.32. Viitattu 10.4.2023. <https://janet.finna.fi/Record/journalfi.article93966?sid=2926219660>.

Oman osaamisen tunnistaminen. 2021. Ekonomit.fi. Päivitetty 27.7.2021. Viitattu 3.4.2023.
<https://www.ekonomit.fi/tyoelaman-tietopankki/tyonhaku/tunnista-osaamisesi-niin-onnistut-tyonhaussa-2/#07c6fb1b>.

Pellinen, J. 2017. Talousjohtaminen. Alma Talent Oy. Viitattu 8.3.2023. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.jamk.fi:2443/teos/JACBXXBTABDE#kohta:LUKIJALLE/piste:b16>.

Pyrkh, M & Launiainen, T. 2023. Digitalisaatio ja taloushallinnon ammattilaisen työnkuva. LAB.
Blogi. Viitattu 13.4.2023. <https://blogit.lab.fi/labfocus/digitalisaatio-ja-taloushallinnon-ammattilaisen-tyonkuva/>.

Rönn, A., Aalto, H. & Valkealahti, K. 2022. Tulevaisuuden tilitoimistotyö. Hamk Beat. Viitattu
13.4.2023. <https://blog.hamk.fi/hamk-beat/tulevaisuuden-tilitoimistotyö/>.

Similä, P. 2019. Yritykset haluavat sähköistä taloushallinnon palvelua. Tilisanomat 16.1.2019. Viitattu
30.3.2023. <https://tilisanomat.fi/kolumnit/kumppanikolumni/yritykset-haluavat-sahkoistataloushallinnon-palvelua>.

Sisäinen laskentatoimi - Mitä tarkoittaa sisäinen laskentatoimi? N.d. Visma. Viitattu 7.3.2023.
<https://www.visma.fi/epasseli/kirjanpidon-sanakirja/s/sisainen-laskentatoimi/>.

Sydänmaanlakka, P. 2017. Älykäs itsensä johtaminen. Näkökulmia henkilökohtaiseen kasvuun. Neljäs
painos. Talentum Media Oy.

Taloushallinto. 2022. Työmarkkinatori. Viitattu 9.3.2023. <https://tyomarkkinatori.fi/ammattialat/Hallinnollinen-ty%C3%B6/Taloushallinto> .

Taloushallintoala polarisoituu, samalla kun alan työtehtävät monipuolistuvat. 2019. Työ- ja elinkei-
noministeriön toimialaraportti. Valtioneuvoston verkkosivuilla. Viitattu 17.3.2023. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/taloushallintoala-polarisoituu-samalla-kun-alan-tyotehtavat-monipuolistuvat>.

Tradenomi (AMK) Liiketalous. N.d. Opintopolku. Viitattu. 9.3.2023. <https://opintopolku.fi/konfo/fi/koulutus/1.2.246.562.13.00000000000000000244> .

Tuomi, L & Sumkin, T. 2012. Osaamisen ja työn johtaminen. Organisaation oppimisen oivalluksia.
Helsinki. Sanoma Pro Oy.

Tutkimuksen toteuttaminen. 2021. Jyväskylän yliopisto Koppa. Viitattu 27.4.2023.

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi/tutkimuksen-toteuttaminen> .

Ulkoinen laskentatoimi - Mitä tarkoittaa ulkoinen laskentatoimi? N.d. Visma. Viitattu 7.3.2023.

<https://www.visma.fi/epasseli/kirjanpidon-sanakirja/u/ulkoinen-laskentatoimi/>.

Vertaileva tutkimus. 2015. Jyväskylän yliopisto Koppa. Viitattu 24.4.2023 <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/vertaileva-tutkimus> .

Viitala, R. 2005. Johda osaamista! Osaamisen johtaminen teoriasta käytäntöön. Helsinki. Inforviestintä Oy.

Liitteet

Liite 1. Kyselyn saatekirje

Opinnäytetyökysely taloushallinnon tradenomien osaamistarpeista Jyväskylän tilitoimistoissa työskentelevien näkökulmasta

Hyvä taloushallinnon ammattilainen!

Olemme tekemässä opinnäytetyötä toimeksiantona Suomen Taloushallintoliitto ry: lle ja tarkoituksena on tutkia millaisia taitoja vastavalmistuneelta taloushallinnon tradenomilta odotetaan, kun hän siirtyy työelämään. Lisäksi selvitämme minkälaiset taidot olisivat hyödyllisimpiä vastavalmistuneelle taloushallinnon ammattilaisen näkökulmasta. Kyselyyn osallistumalla autatte kartoittamaan tarvittavia taloushallinnon osaamistarpeita.

Kyselyyn vastaaminen vie enintään 10 minuuttia. Kyselyyn osallistutaan täysin anonymisti ja vastaukset ovat täysin luottamuksellisia.

Tästä pääset vastaamaan kyselyyn:

<https://link.webpolsurveys.com/S/CCD9EDBFDF034917>

Ystävällisin terveisin

Jyväskylän ammattikorkeakoulun tradenomiopiskelijat Angeliina Riekko (aa4245@student.jamk.fi) ja
Rebecca Lehtonen (aa4396@student.jamk.fi)

Liite 2. Toinen saatekirje

Opinnäytetyökysely taloushallinnon tradenomiensaamistarpeista Jyväskylän tilitoimistoissa työskentelevien näkökulmasta

Hyvä taloushallinnon ammattilainen!

Tarvitsemme vielä lisää vastauksia opinnäytetyömme kyselyyn, jotta saamme mahdollisimman laajan kuvan siitä mitkä taidot koetaan ammattilaisten mielestä tärkeimmiksi taloushallinnon alalla.

Kyselyyn vastaaminen vie enintään 10 minuuttia. Kyselyyn osallistutaan täysin anonyymisti ja vastaukset ovat täysin luottamuksellisia.

Tästä pääset vastaamaan kyselyyn:

<https://link.webpolsurveys.com/S/CCD9EDBFDF034917>

Mikäli olet jo vastannut kyselyymme, kiitämme vastauksistanne!

Oikein hyvää alkanutta kevättä!

Ystävällisin terveisin

Jyväskylän ammattikorkeakoulun tradenomiopiskelijat Angeliina Riekko (aa4245@student.jamk.fi) ja
Rebecca Lehtonen (aa4396@student.jamk.fi)

Liite 3. Kyselylomake

Tilitoimistojen odotukset vastavalmistuneen taloushallinnon tradenomin taidoista

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

1. Työtehtäväsi? *

Voit valita useamman vaihtoehdon

- Kirjanpito
- Palkanlaskenta
- Verotus
- Tilintarkastus
- Jokin muu, mikä?

2. Kuinka merkittävänä pidät seuraavia taloushallinnon taitoja taloushallinnon työtehtävissä? *

	1 Ei lainkaan merkitystä	2 Vähän merkitystä	3 Jonkin verran merkitystä	4 Melko paljon merkitystä	5 Erittäin paljon merkitystä
Kirjanpito-osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Palkkahallinto-osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Verotuksen osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Juridinen osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Taloustietojen raportointi ja analysointi	☐	☐	☐	☐	☐
Tilinpäätös ja tilintarkastus	☐	☐	☐	☐	☐
Talouden seuranta ja suunnittelu	☐	☐	☐	☐	☐
Rahoituksen osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐

3. Kuinka merkittävänä pidät seuraavia viestinnän- ja vuorovaikutuksen taitoja taloushallinnon työtehtävissä? *

	1 Ei lainkaan merkitystä	2 Vähän merkitystä	3 Jonkin verran merkitystä	4 Melko paljon merkitystä	5 Erittäin paljon merkitystä
Vuorovaikutustaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmätyötaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Esiintymistaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkoviestinnän taidot	☐	☐	☐	☐	☐
Kansainvälinen osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kielitaito	☐	☐	☐	☐	☐

4. Kuinka merkittävänä pidät seuraavia tietoteknisiä taitoja taloushallinnon työtehtävissä?

	1 Ei lainkaan merkitystä	2 Vähän merkitystä	3 Jonkin verran merkitystä	4 Melko paljon merkitystä	5 Erittäin paljon merkitystä
Tieto- ja viestintäteknikka (perustoimisto-ohjelmistot)	☐	☐	☐	☐	☐
Taloushallinnon ohjelmistojen osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Datan analysoiminen ja raporttien laatiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalisen median osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐

5. Mitä seuraavista muun osaamisen taidoista pidät merkittävimpinä taloushallinnon työtehtävissä?

Valitse mielestäsi enintään viisi (5) merkittävintä.

- Itsensä johtaminen
- Itsetuntemus
- Henkilöstön kehittäminen
- Kyky jakaa osaamista sekä ymmärtää muiden osaamista

- Kyky soveltaa hankittuja taitoja
- Kyky hallita ja hahmottaa kokonaisuuksia
- Kriittisen ajattelun taito
- Ennakointiosaaminen
- Riskinhallintakyky
- Ongelmanratkaisukyky

-
- Eettinen osaaminen
 - Logistinen osaaminen
 - Osto- ja hankintaosaaminen
 - Suunnittelu- ja organisointitaito
 - Uudistamistaito
 - Laatuosaaminen
 - Yrittäjyyystaidot
 - Aloitekyky
 - Toimialan ansaintalogiikan ymmärtäminen

6. Oletko käynyt jonkun lisäkoulutuksen, josta olisi ollut hyötyä jo työelämään siirtyessä?

Jos olet, kerro lyhyesti mikä ja millaista hyötyä siitä oli.

7. Millaista osaamista vastavalmistuneelta taloushallinnon tradenomilta mielestäsi odotetaan? *

8. Onko jotain erityistaitoja joita tarvittaisiin pärjätäkseen taloushallinnon alalla? *
